

De impact van de fiscale regelgeving op financiële intra-groep transacties

Analyse binnen een Belgische context

Maarten Dewaele

R0614471

Masterproef aangeboden tot
het behalen van de graad

MASTER IN DE HANDELSWETENSCHAPPEN

Promotor: prof. dr. Martine Cools

Academiejaar 2018-2019

Inhoud

Abstract	A
1 Inleiding	1
2 Literatuurstudie	4
2.1 <i>Van belastingontwijking naar belastingnaleving</i>	4
2.2 <i>Wetgevend kader</i>	5
2.2.1 <i>Belastingverdragen</i>	5
2.2.2 <i>Onderkapitalisatieregel</i>	7
2.3 <i>Afbakening en waardering van de transactie</i>	8
2.3.1 <i>Belang van bedrijfs- en omgevingsfactoren</i>	8
2.3.2 <i>Financiële transacties en het arm's length beginsel</i>	10
2.4 <i>Belgisch wetgevend kader</i>	12
2.5 <i>Conclusie literatuur en conceptueel kader</i>	14
3 Onderzoeksmethode	16
4 Analyse	18
4.1 <i>Consultancy & accounting organisaties</i>	18
4.1.1 <i>Mogelijk misbruik</i>	18
4.1.2 <i>Wetgeving en de impact ervan</i>	20
4.1.3 <i>Invloedfactoren en het arm's length beginsel</i>	23
4.2 <i>Belgische belastingadministratie</i>	25
4.2.1 <i>Mogelijk misbruik</i>	25
4.2.2 <i>Wetgeving en de impact ervan</i>	26
4.2.3 <i>Invloedfactoren en het arm's length beginsel</i>	28
5 Discussie	29
6 Besluit	34
7 Referentielijst	37
Bijlage 1: interviewvragen	i
Bijlage 2: codeerschema	v
Persbericht	vi

Abstract

Deze masterproef heeft tot doel de fiscale regelgeving en de impact ervan op financiële intra-groep transacties te onderzoeken in een Belgische context. Financiële verrekenprijzen zijn een hot topic anno 2019 maar binnen de huidige literatuur is er weinig geweten over dit onderwerp. Een uitgebreide literatuurstudie, die vertrekt vanuit algemene literatuur over verrekenprijzen, wordt aangevuld met interviews afgenomen bij negen experts die peilen naar het gebruik van financiële intra-groep transacties in België. Er gebeurt ook onderzoek naar de wetgeving, zowel multilateraal als unilateraal, die errond bestaat. Daarnaast wordt ook de impact van die wetgeving onderzocht op het voorkomen van misbruik en hoe multinationals omgaan met die regelgeving. Ook enkele factoren die invloed kunnen hebben op de prijsstelling worden onderzocht. Ten slotte wordt onderzocht hoe het arm's length beginsel kan toegepast worden op financiële transacties. Uit het onderzoek komt naar voor dat misbruik van financiële transacties sterk verminderd is en dat multinationals duidelijk een shift hebben gemaakt naar compliance. Algemene invloedfactoren werden niet gevonden doordat die vaak afhankelijk zijn van het land, sector en de multinational zelf. Het arm's length beginsel is toe te passen op financiële transacties en de CUP-methode is hiervoor de aangewezen verrekenprijsmethode.

Dankwoord

Vooreerst bedankt aan mijn promotor prof. dr. Martine Cools om tijd vrij te maken en constructieve feedback te voorzien. Dankzij haar kritische inzichten en goede kennis omtrent verrekenprijzen is het mogelijk geweest het onderzoek op een correcte manier uit te voeren. Verder wil ik alle respondenten bedanken voor het vrijmaken van hun tijd om interviews af te nemen. Door hun kennis van zaken is het mogelijk geweest degelijke onderzoeksresultaten te bekomen. Ten slotte wil ik mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun gedurende het academiejaar.

1 Inleiding

Deze masterproef bestudeert de fiscale regelgeving en de impact ervan op financiële intra-groep transacties in een Belgische context. De internationale belastingheffing van multinationale groepen krijgt de laatste twee decennia veel aandacht (Büttner & Thiemann, 2017; Van Herwaarden, 2015). Globalisatie zorgt voor een stijging in internationale handel. Volgens een rapport uit 2003 van de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), situeerde zich 60 procent van de internationale handel binnen multinationale groepen (Cools, Emmanuel & Jorissen, 2008; Ylönen & Teivainen, 2018). Deze transacties binnen multinationale groepen kunnen een middel zijn om inkomsten binnen de groep te verschuiven, naar dochterondernemingen die zich bevinden in landen met een gunstiger belastingregime (Chan, Loa & Mo, 2015; Martins, 2017; Büttner, Overesch & Wamser, 2017). Het misbruiken van die intra-groep transacties, veelal voor fiscale doeleinden, staat bekend als de verrekenprijsproblematiek (Ylönen et al., 2018). Hierdoor ontstaan belastingchandalen rond grote multinationals zoals Mc Donalds, Starbucks, Ikea, Apple en Google, die ophef veroorzaken in de media en politiek (Büttner et al., 2017; Haeck, 2017). Daarnaast moeten overheden de laatste jaren meer besparen op hun uitgaven waardoor grootschalige belastingontwijking en -ontduiking minder getolereerd wordt (Büttner et al., 2017; Chan et al., 2015; Ylönen et al., 2018).

Om die winstverschuivingen en belastingontduiking tegen te gaan bracht de Organisatie voor Economisch Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in 2013 het Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) rapport uit. Het BEPS- rapport, dat onderdeel is van de verrekenprijsrichtlijnen, bevat 15 actiepunten die de coördinatie tussen staten moet verbeteren en verouderde richtlijnen, die minder goed toepasbaar waren op de nieuwe digitale economie en moeilijk identificeerbare immateriële en financiële transacties, up te daten (Büttner et al., 2017). Dit moet multinationals in staat stellen een betere verrekenprijspolitiek te voeren en geeft overheden meer richtlijnen om belastingontduiking en winstverschuivingen tegen te gaan. Overheden gebruiken die OESO-richtlijnen door ze om te zetten in unilaterale wetgeving en bilaterale/multilaterale verdragen om belastingontduiking tegen te gaan (Marques & Pinho, 2016). De impact van belastingverdragen en unilaterale wetgeving is binnen de wetenschappelijke literatuur uitvoerig onderzocht. Binnen de huidige literatuur is er een indicatie dat een striktere en meer uitgebreide regelgeving multinationals aanzet tot naleving van de belastingwetgeving in plaats van belastingontwijking of -ontduiking¹ (Jost, Pfaffermayr & Winner, 2014). Daarnaast is binnen de literatuur veel onderzoek gebeurd of die regelgevingen, unilateraal of bi- en multilateraal, ook een invloed hebben op de directe buitenlandse investeringen (DBI). Over dit vraagstuk is er binnen de literatuur geen robuuste consensus. Het is niet duidelijk of regelgevingen tegen winstverschuivingen en misbruik van verrekenprijzen een negatieve, positieve of geen impact hebben op DBI's (Egger, Larch, Pfaffermayr & Winner, 2006; Kumas & Millimet, 2018; Blonigen, Oldenski & Sly, 2014; Baker, 2014; Blonigen et al., 2004; Davies, 2003 & 2004). De impact van verrekenprijzen op DBI's in België is niet het hoofdoel van dit onderzoek maar wordt als bijvraag opgenomen.

Naast het bestrijden van misbruik van verrekenprijzen en winstverschuivingen hebben verrekenprijsrichtlijnen tot doel om een duidelijk kader te creëren hoe intra-groep transacties moeten afgebakend en gewaardeerd worden. Hiervoor is het "arm's length beginsel" een belangrijke basis. Dit beginsel stelt dat intra-groep transacties moeten bepaald worden onder dezelfde voorwaarden en prijs als eenzelfde transactie tussen onafhankelijke partijen (Wittendorff, 2010; Ylönen et al., 2018). Met het BEPS-rapport besteedt de OESO ook meer

---

¹ Belastingontwijking is het legaal verlagen van de belastingdruk terwijl belastingontduiking fraude is door het kunstmatig aanpassen van de werkelijkheid met als doel minder belastingen te betalen.

aandacht aan de economische waarde van intra-groep transacties en de factoren die de verrekenprijsmethode en transactie zelf beïnvloeden (Büttner et al., 2017). Dit kunnen omgevingsfactoren zijn zoals politieke, economische, culturele en sociale factoren (Borkowski, 1996 & 1997; Chan & Lo, 2004; Leitch & Barrett, 1992). Ook bedrijfsfactoren zoals kapitaalstructuur, bedrijfsstrategie en bedrijfsdoelstellingen hebben een invloed (Öztekin, 2015; Antoniou, Guney & Paudyal, 2008). Ten slotte spelen factoren en karakteristieken inherent aan het goed of dienst van de transactie een rol (OECD, 2018, paragraaf 27). Multinationals houden rekening met imperfecties op de externe markt en kunnen deze opvangen door intra-groep transacties te gebruiken. Bij een verrekenprijscontrole moeten belastingadministraties rekening houden met die factoren (Chang & Hong, 2000; Desai, Foley & Hines, 2004; Ruf & Schindler, 2015; Egger, Keuschnigg, Merlo & Wamser, 2014 & Mudambi, 1999). Met een nieuwe ontwerpversie van 3 juli 2018 wil de OESO nu ook een duidelijk kader scheppen rond de waardering en invloedfactoren voor financiële intra-groep transacties (OECD, 2018).

Door de grote interesse rond het gebruik van verrekenprijzen en het misbruik ervan, is er binnen de literatuur al veel onderzoek naar gebeurd. Desondanks is er binnen de literatuur weinig tot niets bekend over financiële intra-groep transacties (Greil & Schillings, 2017). Binnen een Belgische context volstaat de huidige literatuur niet om een duidelijk inzicht te krijgen wat het effect is van die verrekenprijsrichtlijnen op het gebruik van financiële intra-groep transacties. Daarom is het interessant om onderzoek te voeren naar de impact van de huidige verrekenprijsrichtlijnen (transfer pricing guidelines, BEPS-rapport, unilaterale en bilaterale maatregelen) en de toekomstige richtlijnen uit de ontwerpversie voor financiële transacties. Door het hiaat in de literatuur over financiële verrekenprijzen wordt gewerkt met een trechtermodel waarbij de literatuurstudie voornamelijk gebaseerd is op algemene informatie over verrekenprijzen. Vervolgens spitst de analyse zich toe op financiële intra-groep transacties. De onderzoeksvraag luidt dan ook: "Wat is de impact van het huidig en toekomstig wetgevend kader op het gebruik van financiële intra-groep transacties?"

Dit onderzoek draagt bij aan de bestaande literatuur op twee manieren. Vooreerst wordt de huidige literatuur rond de invloed van regelgevingen op verrekenprijs gespecificeerd op financiële intra-groep transacties. Binnen de huidige literatuur wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende vormen (goederen, diensten, immaterieel en financieel) van transacties. Door het specificeren van dit onderzoek, wordt duidelijk welke regelgeving rond financiële intra-groep transacties bestaat en wat het effect er van is op het gebruik en misbruik van die transacties. Ook de invloed ervan op de multinationals en welke factoren de prijsstelling van financiële transacties beïnvloedt worden onderzocht. Als laatste wordt ook duidelijk hoe het arm's length beginsel kan worden toegepast op financiële transacties. Een extra bijvraag onderzoekt ook de mogelijke impact op DBI's in België door de regelgeving. Ten tweede focust deze studie zich op België. In de literatuur is er weinig bekend hoe de Belgische administratie de richtlijnen toepast en hoe Belgische multinationals of Belgische entiteiten van buitenlandse multinationals hiermee omgaan. Dit onderzoek is dus een eerste stap in het verkennen van de impact van verrekenprijsregelgevingen op financiële intra-groep transacties in België en opent de mogelijkheid tot verder onderzoek rond dit thema.

Uit het onderzoek blijkt dat intra-groep leningen & cash pooling de meest voorkomende vormen van financiële transacties zijn. Het misbruik via financiële intra-groep transacties gebeurde voornamelijk via een tekort aan substantie om het financieel risico te dragen en het strategisch gebruik van interestaftrekken om de belastbare grondslag te verkleinen. Die vormen van misbruik behoren voornamelijk tot het verleden maar de Belgische administratie vindt dat er nog altijd misbruik is via nieuwe technieken. De wetgeving die dit misbruik moet tegengaan is op bi- en multilateraal niveau niet groot. Enkel het BEPS-initiatief en de OESO Transfer Pricing Guidelines hebben enige impact maar verder spelen dubbelbelastingverdragen in de strijd tegen misbruik weinig rol. Die zijn enkel handig om dubbele belasting die kan ontstaan bij een eenzijdige correctie op te lossen. Er zijn al grote stappen gezet richting meer gegevensuitwisseling, transparantie en

harmonisatie tussen landen maar het gebruik van effectieve multilaterale instrumenten blijft in de praktijk bijzonder gering. Op unilateraal niveau zijn er naast de onderkapitalisatieregel en enkele wetsartikelen om niet-marktconforme interessen te vermijden, verder weinig specifieke regels. Hoe het arm's length beginsel wordt toegepast hangt voornamelijk af van de rulingcommissie en de cel verrekenprijzen. Het blijft dan veelal een feitenkwestie waar transactie per transactie moet bekeken worden. De regelgeving heeft wel een duidelijke negatieve impact op het misbruik van financiële transacties. Multinationals maken dan ook duidelijk een shift naar meer compliance. De impact van de verstrengde regelgeving op directe buitenlandse investeringen in België is klein. De investeringsbeslissingen worden eerder door andere socio-economische factoren beïnvloed. Verder zijn er naast de toegankelijkheid van de externe kapitaalmarkt, de politieke en economische stabiliteit van een land weinig specifieke omgevingsfactoren die een invloed hebben. Zowel de kapitaalstructuur als het beleid van de multinational hebben een invloed op de financieringspolitiek. Algemeen hangen de invloedfactoren voornamelijk af van het beleid of de levenscyclus van de multinational en de sector waarin de entiteiten actief zijn. Ook de karakteristieken inherent aan financiële transacties hebben een grote invloed op de prijsstelling van de transacties. Ten slotte is de CUP-methode de aangewezen methode om financiële transacties te prijzen.

De rest van de paper is als volgt opgebouwd. In de tweede sectie wordt in de literatuurstudie onderzocht wat binnen de huidige literatuur al geweten is over impact van verrekenprijnsrichtlijnen op belastingontwijking en -ontduiking. Daarnaast wordt binnen het wetgevend kader de werking en effecten van belastingverdragen toegelicht. Ook een specifieke unilaterale regel, de onderkapitalisatieregel, die belangrijk is voor financiële transacties wordt besproken. Ten slotte wordt de invloed van omgevingsfactoren, bedrijfsfactoren en factoren inherent aan een financiële transactie op het arm's length beginsel besproken. Ook het Belgisch wetgevend kader wordt besproken. De derde sectie bevat de onderzoeksmethode, het interviewprotocol en het codeerschema. De vierde sectie bevat de analyse die werd uitgevoerd op de data uit de interviews en de bedrijfsdocumenten. De vijfde sectie bevat een discussie tussen de analyses en de huidige literatuur. Ten slotte wordt een besluit geformuleerd met hierin de resultaten uit de discussie, de aanbevelingen naar multinationals en overheden toe, de beperkingen van het onderzoek en de mogelijkheden voor verder onderzoek.

2 Literatuurstudie

2.1 Van belastingontwijking naar belastingnaleving

Een verrekenprijs is een prijs of vergoeding die betaald wordt voor transacties van goederen, diensten, immateriële en financiële activa die gebeuren tussen gelieerde ondernemingen² (Martins, 2017). Die transacties moeten volgens artikel negen van het OESO-Modelverdrag “at arm’s length” gebeuren. Volgens het arm’s length beginsel moeten vergelijkbare transacties tussen onafhankelijke ondernemingen gebruikt worden om de winstallocatie tussen gelieerde ondernemingen te bepalen. De prijs dat betaald wordt voor die intra-groep transacties moet gelijk zijn aan de prijs die tot stand komt tussen onafhankelijke ondernemingen (Wittendorff, 2010; Ylönen et al., 2018). Het gebruik van belastingontwijking door verrekenprijzen is op zich niet illegaal. Het is niet verboden om intra-groep transacties te doen met een gelieerde onderneming in een fiscaal gunstiger land. Het kunstmatig aanpassen van de betaalde prijs voor de intra-groep transactie, om zo een nog lagere belastbare grondslag te krijgen, is wel illegaal (West, 2017). Een bekende structuur is deze waarbij een gelieerde onderneming, gevestigd in een land met een hoog belastingtarief, een hoge prijs betaalt voor een goed of dienst dat geleverd wordt door een gelieerde onderneming in een land met een laag belastingtarief (Desai, Foley & Hines, 2006; Clausing, 2003; Grubert & Mutti, 1991). Klassen en Laplante (2012) deden onderzoek naar winstverschuivingen van Amerikaanse multinationals. Zij concludeerden dat in vergelijking met de periode 1998-2002, Amerikaanse multinationals tussen 2005 en 2009 tien miljard USD meer winst verschoven uit de Verenigde Staten naar landen met een lagere belastingdruk.

Mede door de financiële crisis en wereldwijde recessie die startte in 2007-2009, moesten overheden besparen op hun budgettaire uitgaven en meer inkomsten genereren (Ionescu, Ungureanu & Vilag, 2009; Ylönen et al., 2018; Klassen et al., 2012). Ook waren de huidige belastingsystemen van landen niet aangepast aan een geglobaliseerde economie (Clausing, 2016). Er was ook een tekort aan duidelijke regelgeving rond de digitale economie en steeds complexere immateriële activa (Büttner et al., 2017). Hierdoor kwam belastingontwijking en -ontduiking door multinationale groepen steeds hoger op de politieke agenda te staan (Büttner et al., 2017; Marques et al., 2016). Winstverschuivingen worden aanzien als één van de belangrijkste problemen binnen multinationale groepen (Chan et al., 2015). De OESO publiceerde in 2013 het eerste BEPS-rapport met 15 actiepunten die winstverschuivingen en de uitholling van de belastbare grondslag moet tegengaan (Brauner, 2014). Het BEPS-rapport is een verdere uitwerking van de verrekenprijsrichtlijnen die een gecoördineerde aanpak van winstverschuivingen tussen staten moet teweegbrengen (Martins, 2017; Büttner et al., 2017). Door dit rapport kunnen overheden hun nationale wetgeving tegen misbruik van verrekenprijzen updaten (Marques et al., 2016). Door frequentere belastingcontroles, documentatieverplichtingen en zware boetes specifiek voor misbruik van verrekenprijzen, worden bedrijven aangezet tot naleving van de wetgeving in plaats van ontwijking of ontduiking (Jost et al., 2014). Onderzoek door Chan et al. (2015) toont aan dat de Chinese overheid de laatste jaren meer middelen ter beschikking stelt voor controles op misbruik van verrekenprijzen. Hierdoor steeg het aantal audits op westerse multinationals in China. Chan et al. (2015) concluderen dat het management van multinationale groepen betere verrekenprijsstrategieën moeten uitwerken. Een goede strategie en uitvoerige documentatie moeten boetes bij een audit voorkomen. Hoe uitvoeriger de documentatie is, hoe groter de kans is dat belastingadministraties akkoord gaan (Cools et al., 2008). Het management van multinationals vindt de risico’s van een controle en niet naleving belangrijk en begeven zich in de richting van naleving van de wetgeving (Jost et al., 2014; Cools

---

² Ondernemingen die op enigerlei wijze verbonden zijn met elkaar.

et al. 2008). De toepassing van richtlijnen tegen misbruik van verrekenprijzen heeft dus een negatief effect op winstverschuivingen (Buettner et al., 2017; Marques et al., 2016).

Een verrekenprijstrategie, gefocust op naleving van de wetgeving, gaat gepaard met hogere kosten voor multinationals en belastingadministraties (Klassen, Lisowsky & Mescall, 2017). Voor multinationals drukken deze extra kosten zich uit in verschillende vormen. Onderzoek van Bosung, Kun en Se-Youn (2018) toont aan dat strengere en uitgebreidere verrekenprijz richtlijnen de winst doet dalen. Ook voldoen aan de documentatieverplichtingen, opgelegd door het BEPS-rapport, is een extra kost voor multinationals. Door meer audits is ook het risico op internationale dubbele belasting en boetes gestegen. Als een multinational bij een controle een eenzijdige aanpassing van het verrekenprijzbeleid krijgt, kan dat leiden tot internationale dubbele belasting en eventuele boetes voor niet naleving van de wetgeving (Marques et al., 2016; Cools et al., 2008). De implementatie van een nalevingsbeleid heeft ook voor het management gevolgen. Hierbij moet een eenvoudiger en duidelijkere verrekenprijzstrategie afgewogen worden tegen minder flexibiliteit voor het management. Managers kunnen niet meer onderhandelen over verrekenprijzen wat demotivatie kan veroorzaken of besluitvorming kan hinderen (Cools & Slagmulder, 2009; Jost et al., 2014). Belastingadministraties hebben door een verstrengde wetgeving ook meer kosten. Het gericht uitvoeren van controles is een kost die extra personeel en middelen vergt. Ontwikkelde landen hebben de middelen en het kapitaal om meer controles uit te voeren, terwijl landen in ontwikkeling minder middelen ter beschikking hebben (Clausing, 2016; Sikka & Willmott, 2010). De verstrengde richtlijnen op het misbruik van verrekenprijzen hebben ook een negatief effect op directe buitenlandse investeringen (Edmiston, Mudd & Valev, 2005). Door minder investeringen dalen overheidsinkomsten die verkregen zijn door de vennootschapsbelasting (Van Herwaarden, 2015). Ondanks de extra kosten voeren overheden die richtlijnen toch in doordat de Europese Unie³ het verplicht (Van Crombrugge, 2018). Hierbij moeten staten hun beleid afstemmen op elkaar en inlichtingen uitwisselen om winstverschuivingen tegen te gaan. Daarnaast blijven staten elkaar ook beconcurreren om DBI's aan te trekken door hun vennootschapsbelasting te verlagen. Om de verminderde inkomsten uit de vennootschapsbelasting op te vangen, opteren overheden vaak om belastingontduiking of winstverschuivingen strenger te controleren en tegen te gaan (Büttner et al., 2017; Barker, Asare & Brickman, 2017).

2.2 Wetgevend kader

Hieronder worden twee belangrijke wetgevende maatregelen besproken in de strijd tegen misbruik van verrekenprijzen en winstverschuivingen. Binnen het internationaal belastingrecht zijn dit bilaterale en multilaterale belastingverdragen. Voor financiële transacties is er een belangrijke unilaterale maatregel die door verschillende landen wordt gebruikt. Die maatregel is de zogenaamde onderkapitalisatieregule die excessieve interestaftrekken moet tegen gaan.

2.2.1 Belastingverdragen

Globalisatie brengt een stijging in internationale handel met zich mee (Cools et al., 2008; Ylönen et al., 2018; Van Herwaarden, 2015; Davies, 2004). Die internationale handel wordt, op fiscaal vlak, door het internationaal belastingrecht geregeld. Belastingverdragen zijn een belangrijk onderdeel van het internationaal belastingrecht. Er zijn meer dan 3000 belastingverdragen waarvan 60 procent de afgelopen 20 jaar werden afgesloten (Brauner, 2016; Baker, 2014). Het voornaamste doel van belastingverdragen is om dubbele belasting te voorkomen om zo de vrije

---

³ Richtlijn (EU) 2016/881

handel van goederen, diensten, kapitaal en personen te stimuleren (Halliday & Shaffer, 2015; Davies, 2004; Brauner, 2016; Blonigen et al., 2014; Blonigen & Davies, 2004; Dagan, 2000; Baker, 2014). Er bestaan twee vormen van dubbele belasting, economische en juridische⁴ dubbele belasting. Voor verrekenprijzen is economische dubbele belasting belangrijk⁵. Economische dubbele belasting ontstaat wanneer twee of meer rechtssubjecten belastingen heffen op eenzelfde inkomen in hoofde van twee verschillende belastingplichtigen, in hetzelfde jaar. Als die rechtssubjecten verschillende landen zijn, ontstaat internationale economische dubbele belasting (Baker, 2014; Vandenberghe, 2005; De Broe, Debelva & Vandekerckhove, 2017). Belastingverdragen trachten dubbele belasting te voorkomen door harmonisatie van definities van belastingbegrippen, heffingsbevoegdheden toe te wijzen tussen de contracterende staten en duiding te geven bij mechanismen die een conflict kunnen oplossen. Het "OESO-Model Tax Convention" is een standaardmodel die staten kunnen gebruiken bij het opstellen van een belastingverdrag. Dit standaardmodel moet helpen bij de harmonisatie van definities en de toewijzing van bevoegdheden onder de staten (Baker, 2014; Blonigen et al., 2004 & Egger et al., 2006). Een tweede rol die belastingverdragen hebben is het voorkomen van belastingontduiking. Dit gebeurt door: berekeningsmethodes van staten voor verrekenprijzen te beïnvloeden en op elkaar af te stellen, richtlijnen af te spreken die conflicten tussen staten onderling of tussen staten en multinationals kunnen oplossen en de uitwisseling van belastinginformatie tussen staten te bevorderen (Baker 2014 & Blonigen et al., 2004; Egger et al., 2006). In theorie kunnen belastingverdragen de wereldwijde belastingdruk voor multinationals laten dalen en meer rechtszekerheid bieden, hierdoor kunnen directe buitenlandse investeringen stijgen. Daarentegen kan de opnemng van maatregelen tegen belastingontduiking in belastingverdragen, negatieve gevolgen hebben op DBI's. De mogelijkheid tot winstverschuivingen door multinationale groepen wordt namelijk beperkt waardoor ze kunnen afzien van potentiële investeringen (Baker, 2014; Blonigen et al., 2004; Egger et al., 2006; Davies, 2004 & Dagan, 2000).

Binnen de literatuur is er geen robuuste consensus welk effect belastingverdragen nu hebben op buitenlandse investeringen en winstverschuivingen. Onderzoek van Blonigen et al. (2014) toont aan dat belastingverdragen een positief effect kunnen hebben op Amerikaanse multinationals die een gedifferentieerde input hebben. Doordat deze multinationals sneller een verrekenprijzenconflict kunnen hebben door een breed scala aan producten, kan een belastingverdrag een hulp zijn bij het sneller oplossen van een conflict. Het onderzoek kan wel geen robuust bewijs leveren dat belastingverdragen een positief effect hebben op buitenlandse dochterondernemingen of inkomende DBI's. Twee onderzoeken tonen aan dat belastingverdragen zelf een negatieve impact hebben (Egger et al., 2006; Kumas et al., 2018). Het onderzoek van Egger et al. (2006) toont aan dat het gebruik van nieuwe belastingverdragen een negatief effect kan hebben op directe buitenlandse investeringen in andere landen. Volgens Egger et al. (2006) is een deel van dit negatief effect te verklaren door clauses in belastingverdragen die belastingontduiking tegen gaan. Onderzoek van Kumas et al. (2018) komt tot een gelijkaardige conclusie waarbij de negatieve effecten van belastingverdragen op zowel uitgaande als inkomende DBI's veel groter zijn dan de positieve effecten. Ten slotte zijn er nog verschillende onderzoeken die geen significant effect van belastingverdragen vinden op directe buitenlandse investeringen (Baker, 2014; Blonigen et al., 2004; Davies, 2003 & 2004). Onderzoek door Baker (2014) toont aan dat er geen significante impact is door het gebruik van belastingverdragen op directe buitenlandse investeringen. Baker verklaart dat veel staten reeds unilateraal dubbele belasting voorkomen waardoor het positieve effect van belastingverdragen verloren gaat. Ook maatregelen tegen belastingontduiking doen zich al voor op nationaal niveau en zitten vervat in bijna alle

---

⁴ Juridische dubbele belasting ontstaat wanneer twee of meer rechtssubjecten belastingen heffen op eenzelfde inkomen van één belastingplichtige, in hetzelfde jaar (De Broe et al., 2017).

⁵ Circ. nr. 2018/C/27 van 7 maart 2018

belastingverdragen. Hierdoor houden multinationals bij investeringen er al rekening mee. Büttner et al. (2017) en Brauner (2016) bevestigen deze analyse door te stellen dat het BEPS-rapport nog steeds rekent op bilaterale belastingverdragen in combinatie met unilaterale maatregelen om winstverschuivingen tegen te gaan.

Onderzoeken van Davies (2004) en Avi-Yonah & Xu (2018) tonen aan dat het gebruik van multilaterale belastingverdragen nog steeds gering is. Er wordt gebruik gemaakt van bilaterale belastingverdragen ook al zijn tegenwoordig veel multinationals in verschillende landen actief (Eden, 1998). Dubbele belasting wordt unilateraal opgeheven en landen proberen het bilateraal te voorkomen (Van Herwaarden, 2015). Multinationals kunnen van bilaterale verdragen misbruik maken door het zogenoemde "treaty shopping". Hierbij proberen multinationals gebruik te maken van de meest gunstige belastingverdragen om zo belastingen te ontduiken. Een veel gebruikte structuur is het doorsluizen van investeringen via een derde land om zo gebruik te maken van een gunstiger belastingverdrag dan dat afgesloten tussen het thuis- en gastland. Ook de uitwisseling van informatie tussen meerdere landen kan beperkt worden door bilaterale verdragen. Dagan (2000) geeft mogelijke verklaringen waarom multilaterale verdragen zo weinig voorkomen. De kosten om die verdragen in stand te houden kunnen hoog oplopen door het complexe internationaal belastingsysteem. Dagan is ook van mening dat landen die netto DBI-exporteur zijn, meer belastinginkomsten krijgen dan landen die netto DBI-importeur zijn. Ontwikkelingslanden zijn veelal netto DBI-importeur doordat multinationals uit ontwikkelde landen er investeren. Die asymmetrische stroom van kapitaal en inkomsten kan ontwikkelingslanden ervan weerhouden te participeren in multilaterale verdragen. Zonder deze landen zijn multilaterale verdragen minder zinvol.

2.2.2 Onderkapitalisatieregel

Naast winstverschuivingen door misbruik van verrekenprijzen gebruiken multinationale groepen ook nog andere methodes. Een methode die veel aandacht krijgt is het strategisch gebruiken van vreemd vermogen om winsten te verschuiven (Saunders-Scott, 2015; Ruf et al., 2015). Dochterondernemingen gevestigd in een land met een hoog belastingregime, neigen zichzelf overmatig te financieren met vreemd vermogen geleend bij een gelieerde onderneming die gevestigd is in een land met een laag belastingregime. Zo kan de multinationale groep de interesten aftrekken in het land met een hoog belastingregime en worden die betaalde interesten aan een laag belastingtarief onderworpen in het andere land (Büttner et al., 2017; Schindler & Schjelderup, 2012; Grubert et al., 1991; Mintz & Smarts, 2004; Huizinga, Laeven & Nicodeme, 2008). Het is zo de bedoeling om een belastingbesparing te bekomen in het land met een hoog belastingtarief, die groot genoeg is om de verhoogde belasting, door de terugbetaling van de lening verhoogd de winst, in het land met een laag belastingregime te overschrijden (Ruf et al., 2015; Schindler et al., 2012). Er staat natuurlijk wel een limiet op hoeveel schulden een bedrijf kan dragen. Een te hoge schuldgraad vergroot de kans op financiële moeilijkheden, wanbetalingen en failleren (Chang et al., 2000). Actiepunt vier van het BEPS-rapport moedigt overheden aan om maatregelen te treffen om winstverschuivingen via interestaftrekken tegen te gaan (Büttner et al., 2017).

Als reactie op het misbruik van de interestaftrek implementeren overheden, vooral landen met een hoog belastingregime, een onderkapitalisatieregel (Büttner et al., 2017; Ruf et al., 2015). Een onderkapitalisatieregel moet beperken dat ondernemingen dun gekapitaliseerd zijn. Dit wil zeggen dat ondernemingen zich te veel met vreemd vermogen en te weinig met eigen vermogen financieren. Die onderkapitalisatie kan het gevolg zijn van ondernemingen die misbruik maken van interestaftrekken om zo de belastbare basis kunstmatig te verlagen. Landen kunnen onderkapitalisatieregels toepassen op enkel intra-groep financiering of op alle vormen van financiering. Een eerste onderkapitalisatiemethode beperkt de interestaftrekken door die te koppelen aan een drempelwaarde. Die drempelwaarde is de ratio eigen vermogen/vreemd

vermogen die een onderneming gebruikt om zich te financieren. Die methode staat ook bekend als de “safe harbour rule” (Buettner et al., 2017). Wordt die ratio overschreden, dan is er een indicatie dat de kapitaalstructuur niet “at arm’s length” is en mag de excessieve interest, de interest op vreemd vermogen boven de ratio, niet worden afgetrokken. Veel landen maken gebruik van de safe harbour rule. In de Europese Unie was de gemiddelde ratio eigen vermogen/vreemd vermogen 1/3,4 in 2015 (Ruf et al., 2015). Een tweede methode is de “earning stripping rule”. Hierbij wordt de winst virtueel opgesplitst als opbrengst gegenereerd door het eigen vermogen of door het vreemd vermogen. Door een plafondwaarde op de opbrengst dat het vreemd vermogen kan genereren, wordt de interestaftrek beperkt. (Ruf et al., 2015).

Het invoeren van onderkapitalisatieregels mist zijn effect niet. Onderzoek door Overesch & Wamser (2010) toont aan dat de invoering van onderkapitalisatieregels in Duitsland, winstverschuivingen via interestaftrekken vermindert. Ze merken hierbij wel op dat onderkapitalisatieregels een negatieve impact op directe buitenlandse investeringen in Duitsland kunnen hebben. Onderzoek door Wamser (2014) komt tot eenzelfde conclusie. Weichenrieder & Windischbauer (2008) zoals geciteerd in Buettner et al. (2017) komen tot de conclusie dat onderkapitalisatieregels winstverschuivingen tegen gaan. Ze vinden evenwel geen bewijs dat onderkapitalisatieregels een negatieve impact hebben op inkomende DBI’s. Dat onderkapitalisatieregels geen impact hebben op inkomende DBI’s kan verklaard worden door het bestaan van achterpoortjes of het gebruik van extern kapitaal (Ruf et al.; 2015). Onderzoek door Buettner, Overesch, Schreiber & Wamser (2012) toont aan dat onderkapitalisatieregels winstverschuivingen via intern vreemd vermogen tegen gaan maar dit gepaard gaat met een stijging in het gebruik van extern vreemd vermogen. Uit onderzoek door Buettner et al. (2017) blijkt dat bij een gemiddelde belastingdruk van 35 procent, een stijging van vijf procent in het belastingtarief, zorgt voor een daling van inkomende DBI’s met 2,5 procent. Door onderkapitalisatieregels kunnen directe buitenlandse investeringen dalen maar overheden kunnen beslissen die toch in te voeren om discriminatie met nationale ondernemingen weg te werken. Een alternatieve manier om discriminatie tussen multinationals en nationale ondernemingen tegen te gaan en buitenlandse investeringen aan te trekken, is het verlagen van de belastingdruk. Dit kan tot gevolg hebben dat belastinginkomsten nog meer dalen en versterkt ook het concurrentie-effect tussen staten om hun belastingtarief te verlagen (Ruf et al., 2015).

2.3 Afbakening en waardering van de transactie

Om te controleren of een financiële intra-groep transactie “at arm’s length” is, is het belangrijk rekening te houden met de factoren die er een invloed op hebben. Dit kunnen omgevings- en bedrijfsfactoren zijn maar ook factoren en karakteristieken inherent aan de financiële transactie. Om het arm’s length beginsel te controleren bij financiële intra-groep transacties, verkiest de OESO de CUP-methode ook al is de toepasbaarheid van die methode soms moeilijk. De belangrijkste factoren en de toepassing van het arm’s length beginsel worden hieronder besproken.

2.3.1 Belang van bedrijfs- en omgevingsfactoren

Multinationale groepen proberen winsten te maximaliseren, belastingen te minimaliseren, verschillende doelstellingen te behalen en wetgevingen na te leven (Borkowski, 1996; Chan & Lo, 2004). Multinationals moeten rekening houden met diverse omgevingsfactoren (politieke, culturele en economische factoren) die aanwezig zijn in de verschillende landen. Bij de bepaling van een verrekenrijpspolitiek voor intra-groep transacties kunnen die factoren een grote uitdaging zijn voor het management. Multinationals hebben daarom de keuze tussen verschillende methodes om verrekenrijzen te bepalen. Volgens Borkowski (1996, 1997) kunnen de gebruikte

methodes gebaseerd zijn op marktprijzen, gemaakte kosten of andere allocatiemethodes⁶. Welke methode de multinationale groep kiest, hangt af van economische, politieke, culturele, wetgevende en bedrijfsfactoren (Borkowski, 1996 & 1997; Chan et al., 2004; Leitch et al., 1992). Onderzoek door Borkowski (1996), waarin 21 studies omtrent de keuze van verrekenprijsmethode werden vergeleken, kon geen eenduidige conclusie geven. Er kon geen significant bewijs gevonden worden dat specifieke bedrijfs- of omgevingsfactoren verantwoordelijk waren voor een keuze van een specifieke verrekenprijsmethode. Het onderzoek ondersteunt wel de hypothese dat grote multinationals vaker een marktgebaseerde methode toepassen.

Het onderzoek van Chan et al. (2004) naar keuze van verrekenprijs methode in China stelde vast dat multinationals in ontwikkelingslanden aan meer economische en politieke risico's zijn blootgesteld (Al-Eryani, Alam & Akhter, 1990). Hierdoor zijn ze eerder geneigd belastingen te ontduiken en financiële risico's te spreiden over de groep. Drie omgevingsfactoren hadden een invloed op de keuze van de verrekenprijsmethode. De eerste factor is het belang van lokale partners. De Chinese overheid heeft een voorkeur naar joint ventures tussen buitenlandse multinationals en een lokale onderneming. Door een joint venture daalt de winst voor een multinational en zal er eerder geopteerd worden voor een verrekenprijs strategie waarbij meer winst uit China kan worden geleid. Dit doet de winst van een lokale partner dalen waardoor een lokale partner een controlerende functie kan aannemen bepaalde methodes niet meer kunnen toegepast worden (Lall, 1973; Emmanuel & Mehafdi, 1994 zoals geciteerd in Chan et al., 2004). De tweede factor is een goede relatie met de overheid van het gastland. In China en andere ontwikkelingslanden is een goede relatie met de overheid belangrijk. Hierdoor kunnen operationele activiteiten vlotter verlopen en kunnen aanvragen, vergunningen en procedures sneller verlopen (Tang, 1979 & 1981; Yunker, 1983 zoals geciteerd in Chan et al., 2004). Om deze relatie te onderhouden, zullen multinationals vaker opteren om de meer objectievere marktgebaseerde methodes te gebruiken (Chan et al., 2004). De laatste factor is het risico op vreemde valuta. In ontwikkelingslanden is de beschikbaarheid van vreemde valuta soms klein (Davis & Yi, 1992; Frisbie, 1988 zoals geciteerd in Chan et al., 2004). Er is vaak ook een sterke controle op de omzet die multinationals maken in vreemde valuta. Dit kan managers, die veel waarde hechten aan het gebruik van vreemde valuta, aanzetten tot het gebruik van kostgebaseerde methodes (Chan et al., 2004).

Onderzoek door Leitch et al. (1992) vergeleek verschillende studies over de impact van omgevingsfactoren op de verrekenprijsmethode. Het onderzoek kon niet aantonen dat specifieke omgevingsfactoren een significante invloed hebben op de verrekenprijspolitiek van multinationals. De keuze van de verrekenprijspolitiek verschilt namelijk sterk per land en per industrie. Al-Eryani et al. (1990) deden ook onderzoek naar de invloed van omgevingsfactoren op de verrekenprijspolitiek van Amerikaanse multinationals. Zij deelden de verrekenprijsmethodes op volgens marktgebaseerd of niet-marktgebaseerd⁷. Het onderzoek vond dat strikte regelgevingen en grote multinationals vaker gebruik maken van marktgebaseerde verrekenprijsmethodes. Omdat marktgebaseerde methodes objectiever zijn en meer informatie

---

⁶ De verrekenprijs van een intra-groep transactie kan bepaald worden op verschillende manieren. Bij een methode gebaseerd op de marktprijs, kan de prijs van een gelijkaardige transactie tussen onafhankelijke ondernemingen gebruikt worden om de verrekenprijs van de intra-groep transactie te bepalen. Bij het gebruik van de kosten zal de verrekenprijs gebaseerd zijn op de gemaakte kosten om het product of dienst tot stand te brengen. De verrekenprijs voor de transactie zal hierbij volledig of gedeeltelijk de gemaakte kosten door de gelieerde onderneming dekken. Andere allocatiemethodes of een combinatie van voorgaande methodes zijn ook mogelijk.

⁷ Niet-marktgebaseerde methodes bestaan uit verrekenprijsmethodes gebaseerd op kosten, onderhandelingen of iedere andere allocatiemethode waarbij geen vergelijking gemaakt wordt met een onafhankelijke transactie.

verschaffen wat de kans op conflicten met een belastingadministratie verkleint. Er kon geen bewijs gevonden worden dat omgevingsfactoren zoals controle op vreemde valuta, sociaal-politieke en economische ontwikkelingen, aanzette tot het gebruik van de marktgebaseerde methode.

In de context van financiële intra-groep transacties is de invloed van die factoren op de kapitaalstructuur ook belangrijk. Desai et al. (2004) deden onderzoek naar factoren die de kapitaalstructuur van Amerikaanse multinationals bepalen. Dochterondernemingen die zich in landen met een slechte externe kapitaalmarkt of politieke instabiliteit bevinden, zullen zich meer met intra-groep kapitaal financieren. Intern kapitaal wordt hier als substituut gebruikt voor de tekortkomingen op de externe kapitaalmarkt (Ruf et al., 2015; Chang & Hong, 2000). Een hoog belastingtarief of stijging in het belastingtarief in het gastland, geeft ook aanleiding tot een stijging in gebruik van interne groepsfinanciering. De interestbetalingen kunnen afgetrokken worden en de interestbetalingen zullen aan een lager belastingtarief onderworpen worden. Onderzoek door Egger et al. (2014) komen tot eenzelfde conclusie. Multinationale groepen houden rekening met verschillende factoren zoals lokale, politieke en rechterlijke stabiliteit (wetgeving, boekhoudnormen, rechtszekerheid), de maturiteit en stabiliteit van de lokale externe kapitaalmarkt en het lokale belastingtarief. Als de lokale overheid en externe kapitaalmarkt in het land van de gelieerde onderneming instabiel is, zal er veel meer gebruik gemaakt worden van intra-groep financiering. Ook een hoog belastingtarief binnen het gastland kan aanleiding geven tot een stijging van intra-groep financiering.

Uit voorgaand onderzoek door Öztekin (2015) en Antoniou et al. (2008) blijkt dat bedrijfs- en industrie specifieke factoren ook een invloed hebben op de verrekenrijpspolitiek van multinationals. Mudambi (1999) deed onderzoek naar de impact van de onafhankelijkheidsgraad van dochterondernemingen op de interne kapitaalstructuur van multinationals. Mudambi verklaart dat een interne kapitaalmarkt binnen een multinational tot doel heeft om projecten te financieren. Doordat multinationale groepen hun activiteiten (onderzoek, productie, ondersteunende diensten) verspreiden in verschillende landen, zal de moedervenootschap vaak optreden in de financiering van alle dochterondernemingen. Hierbij zal geld getransfereerd worden binnen de groep naar dochterondernemingen met een strategisch belangrijke positie binnen de groep. Als hierbij dochterondernemingen een grote onafhankelijkheid hebben over het beleid van hun onderneming, kan de interne financiering minder efficiënt verlopen. De moedervenootschap heeft namelijk minder inspraak in het beleid en kan beslissingen over intra-groep financiering moeilijker doordrukken. Dochterondernemingen die een hoge graad van onafhankelijkheid hebben zullen ook sneller aanspraak maken op de externe kapitaalmarkt. Murray & Vidhan (2009) onderzochten welke factoren een impact hebben op de kapitaalstructuur. In totaal hadden zes factoren een significante impact op de kapitaalstructuur. Zo gebruiken ondernemingen met een hoge marktwaarde en ondernemingen die veel winst maken minder vreemd vermogen. Daarentegen gebruiken grote ondernemingen en ondernemingen met veel vaste activa meer vreemd vermogen. Ook de sector en inflatie hebben een invloed op de kapitaalstructuur. Zo zal er bij hoge inflatie meer vreemd vermogen gebruikt worden.

2.3.2 Financiële transacties en het arm's length beginsel

Financiële intra-groep transacties binnen een multinational worden gebruikt om tekortkomingen op de externe kapitaalmarkt te vermijden, transactiekosten en belastingen te drukken en een efficiënt thesauriebeheer te hebben (Chang et al., 2000; Desai et al., 2004; Ruf et al., 2015; Egger et al., 2014 & Mudambi, 1999). De meest voorkomende vormen van thesauriebeheer zijn: intra-groep leningen, intra-groep garanties & cash pooling (Curtis, 2008; OECD, 2018). Financiële transacties die binnen eenzelfde multinationale groep gebeuren worden aanzien als financiële intra-groep transacties. Bij een lening verstrekt een onderneming een geldsom aan een gelieerde onderneming. Hierbij moet de ontvanger het geleende bedrag inclusief een interestvergoeding

terugbetalen aan de verstrekker. Bij een garantie verplicht de verstrekker er zich toe om bij wanbetaling of faillissement de schulden van de gedekte onderneming te betalen. Doordat een gelieerde onderneming borg staat, kan de ontvanger van de garantie in staat zijn betere voorwaarden of interestvoeten te krijgen op de externe kapitaalmarkt. Voor dat garantievoordeel, zal de ontvanger een vergoeding moeten betalen aan de garantieverstrekker (Ledure, Bertrand, Van Der Breggen & Hardy, 2010; Curtis, 2008; OECD, 2018, paragraaf 138).

Cash pooling wordt gebruikt om een efficiënt liquiditeitsbeheer te bekomen binnen de multinationale groep. Bij cash pooling worden alle bankrekeningen van de dochterondernemingen gegroepeerd bij één bank, wat de transactiekosten kan verminderen. De multinationale groep kan mogelijk ook een betere rente onderhandelen met de bank via cash pooling. Door cash pooling is er een beter overzicht op de liquiditeiten binnen de groep en kan knowhow rond een efficiënt beheer ontstaan (Ledure et al., 2010; OECD, 2018, paragraaf 95). Cash pooling komt in twee vormen voor, fysieke en notionele pooling. Bij Fysieke pooling wordt dagelijks het saldi van alle subrekeningen naar de masterrekening, beheerd door de cash poolleider, getransfereerd. Dit wil zeggen dat subrekeningen met een surplus naar de masterrekening worden getransfereerd en subrekening met een deficit worden aangevuld. Bij een notionele cash pool gebeurt geen fysieke overdracht van liquide middelen naar de masterrekening. In plaats daarvan saldeert de kredietinstelling fictief alle credit- en debetrekeningen waardoor een fictieve interestafrekening ontstaat. Die interestafrekening wordt dan vergeleken met de som van de reële interestbetalingen die alle deelnemers afzonderlijk zouden betalen. Het voordeel dat hieruit ontstaat wordt het cash poolvoordeel genoemd. Het voordeel ontstaat als de cashpool een netto surplus heeft. De bank betaalt dan rente uit op het surplus aan de multinationale groep. Bij een netto deficit kan het voordeel bestaan uit een korting, zogenaamde *ristorno's*, op de debetrente (Ledure et al., 2010; Von Eije & Westerman, 2002; OECD, 2018, paragraaf 97 & 98).

Ook die financiële intra-groep transacties moeten voldoen aan het *arm's length* beginsel dat vastligt in artikel negen van het OESO-Modelverdrag (Wittendorff, 2010; Ylönen et al., 2018). Naast omgeving en bedrijfsfactoren, moet er ook rekening gehouden worden met de invloed van factoren inherent aan de financiële transactie (OECD, 2018, paragraaf 27). Daarom vereist het *arm's length* beginsel een analyse per financiële transactie. Er wordt een analyse gemaakt of eenzelfde rente zou betaald worden voor een gelijke transactie tussen onafhankelijke partijen, of eenzelfde financiële intra-groep transactie onder dezelfde voorwaarden zou bedongen zijn tussen onafhankelijke partijen en wat de opbouw van de kapitaalstructuur zou zijn mocht de multinationale groep alleen aanspraak kunnen maken op externe financiering (Ruf et al., 2015; Chand, 2016; Ledure et al., 2010; Dalloshi, 2012). Om het *arm's length* beginsel te controleren voeren belastingadministraties een analyse uit. Om die analyse uit te voeren geeft de OESO de voorkeur aan de "comparable uncontrolled price" (CUP) (Ito & Komoriya, 2015; OECD, 2010). Bij de CUP-methode wordt de financiële intra-groep transactie vergeleken met een gelijkaardige financiële transactie tussen onafhankelijke partijen. Het is hierbij de bedoeling dat de vergoeding die betaald is tussen de gelieerde ondernemingen, gelijk is aan de vergoeding die betaald is tussen de onafhankelijke partijen. Als dit niet het geval is zal een correctie volgen (Martins, 2017; Dalloshi, 2012; OECD, 2017, paragraaf 2.15). De CUP-methode laat toe aanpassingen te maken aan de analyse om rekening te houden met factoren die intra-groep transacties onderscheiden van markttransacties. Doordat veelal data zoals interestpercentages en grondstofprijzen publiek beschikbaar zijn en de CUP-analyse aangepast kan worden, is het de meest accurate en te verantwoorden manier om de prijsstelling van intra-groep transacties te bewerkstelligen (Lyal, 2015; OECD, 2010). Toch geven enkele studies aan dat het toepassen van de CUP-methode niet feilloos is. Soms is het moeilijk de waarde van factoren te identificeren en vergelijkbare transacties te vinden (Büttner, 2017; Martins, 2017). Voor financiële transacties is er soms geen data van vergelijkbare onafhankelijke transacties voorhanden doordat sommige financiële intra-groep transacties, zoals cash pooling, heel bedrijfsspecifiek zijn (Ylönen et al., 2018; Buettner, 2017; Curtis, 2010; Ruf et al., 2015). Bij de vergelijking moet er rekening gehouden worden met

de omgevingsfactoren, bedrijfsfactoren en karakteristieken inherent aan de financiële transacties. De sector, kapitaalstructuur, afzetmarkt, bedrijfsdoelstellingen, de kredietrating van de multinational, de voorwaarden van de transactie en het economisch doel van de financiële transactie zijn hierbij belangrijke factoren (Martins, 2017; Ledure, 2010; Dalloshi, 2012; Mura, Emmanuel & Vallascas, 2013; OECD, 2018, paragraaf 28).

Belastingadministraties moeten met die factoren rekening houden omdat er verschillen kunnen zijn tussen financiële transacties afgesloten door onafhankelijke partijen en afgesloten tussen gelieerde ondernemingen (Mura et al., 2013; OECD, 2018, paragraaf 24). Zo zal een onafhankelijke verstrekker rekening houden met de algemene financiële gezondheid van de ontvanger, de sector waarin de ontleners opereert, de vervaldag van de lening en eventuele garanties die een bedrijf heeft (Ledure, 2010). Op basis hiervan bepaalt de onafhankelijke verstrekker dan de hoogte van de rentevoet en het maximaal te ontfemen bedrag. Bij intra-groep transacties kan de risicoanalyse van de ontleners minder strikt verlopen of helemaal niet gebeuren (Curtis, 2008). Ook kunnen factoren beïnvloed worden bij intra-groep transacties. Zo kan de kredietrating, dat het risico van wanbetaling van de onderneming weergeeft, beïnvloed worden door zogenaamde impliciete groepssteun. Het louter deel uitmaken van een multinationale groep met een hoge rating, kan de stand-alone rating van de gelieerde onderneming verhogen. Hierdoor kan de onderneming betere voorwaarden verkrijgen op de externe kapitaalmarkt (Chang et al., 2000; Ledure et al., 2010; Tarassov & Tsiopoulos, 2012; OECD, 2018, paragraaf 67).

2.4 Belgisch wetgevend kader

Ook de Belgische administratie heeft de laatste twee decennia al verschillende regelgevingen en verplichtingen ingevoerd omtrent verrekenprijzen⁸. Onderzoek door Marques et al. (2016) toont aan dat België steeds nieuwe verplichtingen heeft ingevoerd sinds 2001. Die nationale regelgeving is, zoals de meeste landen, gebaseerd op de verrekenprijrichtlijnen uitgegeven door de OESO⁹. De Belgische administratie maakt gebruik van unilaterale wetgeving (opgenomen in het wetboek van inkomstenbelasting uit 1992), bilaterale en multilaterale belastingverdragen en voorafgaande beslissingen om winstverschuivingen en misbruik van verrekenprijzen tegen te gaan. Hoe de Belgische administratie die regelgeving toepast in de praktijk wordt meegedeeld in circulaires. De interpretatie van de rechtsregels door de Belgische administratie kan ook afgeleid worden uit voorafgaande beslissingen, de rechtspraak en parlementaire vragen aan de Minister van Financiën. De FOD Financiën beschikt over een aparte cel die zich specifiek bezighoudt met verrekenprijzen¹⁰. Uit een parlementaire vraag¹¹ blijkt dat in 2010, 37.757.218 euro extra verschuldigde belastingen werd opgehaald uit verrekenprijzdossiers. Dit uit 64 rulings door de dienst voorafgaande beslissingen en uit 33 dossiers gecontroleerd door de cel verrekenprijzen.

Het Belgisch wetgevend kader over verrekenprijzen bestaat uit de artikelen 26, 79, 207, 185, § 2, en 321/1 tot 321/7 in het wetboek van inkomstenbelasting uit 1992 (WIB 92). Met de invoering van artikel 185, § 2 WIB 92 werd het arm's length beginsel expliciet opgenomen in de Belgische wetgeving. Via dit artikel kan de Belgische administratie een correctie toepassen op de winst gerealiseerd door een Belgische multinational of een Belgische entiteit van een buitenlandse

---

⁸ *Parl. St.* kamer 2015-2016, doc 54, 1428/022

⁹ Artikel 53-64 programmawet van 1 juli 2016, *BS* 4 juli 2016

¹⁰ Circ. nr. Cp.221.4/A/601.321 van 4 juli 2006

¹¹ *Parl. Vr.* nr. 2404, Goyvaerts, 2 februari 2011

multinational, die voortvloeit uit grensoverschrijdende groep transacties. Artikel 185, § 2 WIB 92 is specifiek gericht op intra-groep transacties binnen een multinationale groep, voor alle andere gevallen moet worden teruggevallen op artikel 26 WIB 92. Door art. 26 WIB 92 kan de Belgische administratie een abnormaal of goedgunstig voordeel verkregen door een transactie met een buitenlandse vennootschap, waarmee een economische of juridische band bestaat of die aan een aanzienlijk gunstiger belastingtarief is onderworpen, terug bij de belastbare winst voegen. Artikelen 79 en 207 WIB 92 verbieden de aftrekken van fiscale verliezen, beroepskosten en allerhande aftrekken zoals de investeringsaftrek, innovatieaftrek, aftrek voor risicokapitaal op het deel van het resultaat dat bestaat uit abnormale of goedgunstige voordelen. Ten slotte verplichten artikelen 321/1 tot 321/7 WIB 92 Belgische multinationals en Belgische entiteiten van buitenlandse multinationals te voldoen aan de documentatieplicht¹².

In België bestaat ook een onderkapitalisatieregeling die vervat zit in art. 198, § 1, 11° WIB 92. De Belgische ratio staat op 1/5 eigen vermogen/vreemd vermogen. De onderkapitalisatieregeling geldt voor alle Belgische ondernemingen. Als die ratio overschreden wordt, mag de interest op het excessieve deel niet afgetrokken worden. Er bestaan ook uitzonderingen op de onderkapitalisatieregeling, die zitten vervat in art. 198, § 4 WIB 92 en gelden onder andere voor vennootschappen die belast zijn met het centraal thesauriebeheer van een multinational. Die vennootschappen zijn nog steeds onderworpen aan de onderkapitalisatieregeling maar het bedrag voor de aftrekbeperking wordt anders berekend (De Fiscale Koerier, 2013). Naast de safe harbour rule, gebruikt België ook nog de aftrek voor risicokapitaal (zogenaamde notionele interestaftrek). België is het enige land die de notionele aftrekregeling toepast en is opgenomen in de artikelen 205bis tot 205novies WIB 92. De notionele interestaftrek bestaat sinds aanslagjaar 2007 en moet de fiscale discriminatie tussen eigen en vreemd vermogen wegwerken. De onderneming mag voor het gebruik van eigen vermogen een fictieve interestkost aftrekken (Ruf et al., 2015). Hiermee hoopt de Belgische administratie dat ondernemingen zichzelf meer zullen financieren met eigen vermogen. Door de hervorming van de vennootschapsbelasting werd het fiscale voordeel van de notionele aftrek sterk beperkt¹³ (Van Hamme, 2016).

Naast unilaterale wetgeving heeft België ook bilaterale en multilaterale belastingverdragen afgesloten met verschillende staten. Die verdragen zijn gebaseerd op het OESO-Modelverdrag. De Belgische administratie licht toe dat belastingverdragen in de eerste plaats dienen om internationale dubbele belasting te vermijden en op te lossen. Ook als een winstcorrectie op verrekenprijzen aanleiding geeft tot internationale dubbele belasting, zal de Belgische administratie overleggen met de desbetreffende staat om de dubbele belasting trachten weg te werken. Andere doelstellingen van belastingverdragen zijn het wegwerken van fiscale discriminatie, fiscale inlichtingen uitwisselen tussen staten, voorkomen van belastingontwijking en fraude en onderling overleggen met verschillende belastingadministraties om de interpretatie van belastingverdragen op elkaar af te stellen (FOD Financiën, 2013). Ten slotte maakt de Belgische administratie gebruik van voorafgaande akkoorden¹⁴ omtrent verrekenprijzen. Bij een voorafgaand akkoord wordt een regeling getroffen vooraleer de intra groep transactie plaatsvindt. Aan de hand van een reeks criteria (verrekenprijsmethode, vergelijkbare transacties en veronderstellingen tot toekomstige gebeurtenissen) wordt een verrekenprijs bepaald die vastligt voor bepaalde transacties voor een bepaalde periode. Dit akkoord kan zowel unilateraal zijn, tussen één belastingplichtige en één belastingadministratie, of bilateraal/multilateraal tussen één belastingplichtige en twee of meer belastingadministraties.

---

¹² Koninklijk besluit van 28 oktober 2016, BS 2 december 2016

¹³ Wet tot hervorming van de vennootschapsbelasting van 25 december 2017, BS 29 december 2017

¹⁴ Circ. nr. 2018/C/27 van 7 maart 2018

2.5 Conclusie literatuur en conceptueel kader

Uit de literatuurstudie kan besloten worden dat overheden en multinationals zich bewust worden van misbruik van verrekenprijzen (Büttner et al., 2017; Marques et al., 2016 & Chan et al., 2015). Eerder onderzoek toont aan dat er een duidelijke shift is naar naleving van de belastingwetgeving in plaats van die te ontwijken of te ontduiken (Jost et al., 2014 & Cools et al., 2008). Om die naleving van de wet te bekomen maken overheden gebruik van een complex netwerk van bilaterale en multilaterale belastingverdragen en unilaterale wetgevingen (Brauner, 2016; Baker, 2014; Martins, 2017; Buettner et al., 2017 & Marques et al., 2016). Ook België, een land met een hoog belastingregime, maakt gebruik van bi/multilaterale belastingverdragen en unilaterale wetgevingen om zowel dubbele belasting als winstverschuivingen door misbruik van verrekenprijzen tegen te gaan (Marques et al., 2016). De Belgische administratie beschikt zelf over een eigen cel verrekenprijzen¹⁵. De meest voorkomende vormen van financiële intra-groep transacties zijn intra-groep leningen, intra-groep garanties & cash pooling (Curtis, 2008 & OECD, 2018). Misbruik via die transacties komt voornamelijk voor door het strategisch gebruik van interestaftrekken en treaty shopping (Saunders-Scott, 2015; Ruf et al., 2015 & Van Herwaarden, 2015). Fiscale regelgeving zoals de onderkapitalisatieregel hebben een negatieve impact op winstverschuivingen (Jost et al., 2014; Overesch & Wamser, 2010; Wamser, 2014; Buettner et al., 2017 & Buettner et al., 2012). Wat de impact betreft op DBI's is er binnen de literatuur geen consensus (Egger et al., 2006; Kumas et al., 2018; Overesch et al., 2010; Blonigen et al., 2014; Baker, 2014; Blonigen et al., 2004; Davies, 2003 & 2004).

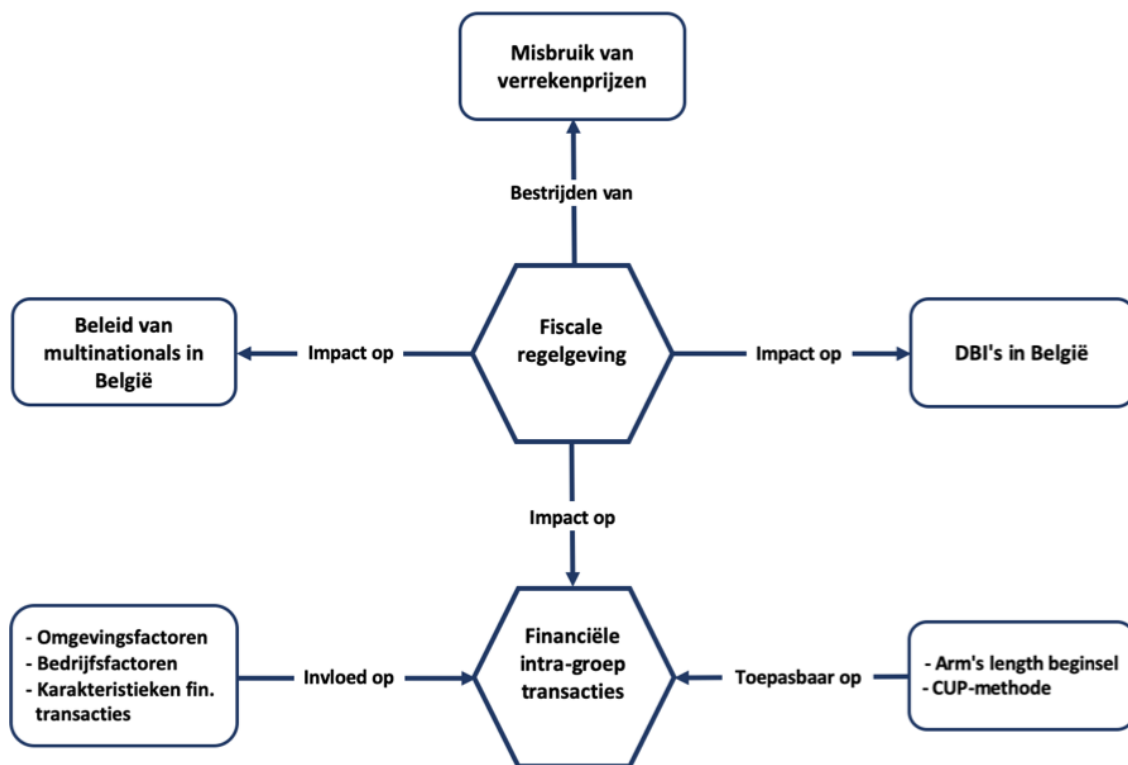
Uit verschillende onderzoeken is er geen robuuste consensus welke omgevingsfactoren een impact hebben op de prijsstelling van intra-groep transacties daarnaast is de vraag hoe relevant die onderzoek nog zijn aangezien ze relatief oud zijn (Borkowski, 1996; Chan et al., 2004; Leitch et al., 1992; Al-Eryani et al., 1990 & Desai et al., 2004). Enkele recentere studies geven aan dat vooral de instabiliteit van de externe kapitaalmarkt en de politiek een invloed kunnen hebben op de keuze voor intra-groep financiering (Ruf et al., 2015; Chang et al., 2000 & Egger et al., 2014). Volgens de literatuur hebben bedrijfsspecifieke factoren zoals de kapitaalstructuur, het beleid en de doelstellingen van de multinational een invloed op de financiering en prijsstelling van intra-groep transacties (Öztekin, 2015 & Antoniou et al., 2008). Ook karakteristieken inherent aan de financiële instrumenten spelen een belangrijke rol (Martins, 2017; Ledure, 2010; Dalloshi, 2012; Mura, Emmanuel et al., 2013 & OECD, 2018, paragraaf 28). Ten slotte is er geen consensus binnen de literatuur of de CUP-methode de beste methode is voor financiële transacties. De OESO en studies door Ito et al (2015) en Lyal (2015) geven de voorkeur aan de CUP door de mogelijkheid tot aanpassingen aan de analyse en de vele financiële data die voorhanden is. Andere studies geven dan weer aan dat er een tekort aan specifieke data is en dat sommige transacties te bedrijfsspecifiek zijn om te kunnen vergelijken (Ylönen et al., 2018; Buettner, 2017; Curtis, 2010; Ruf et al., 2015; Büttner, 2017 & Martins, 2017). De huidige literatuur handelt voornamelijk over verrekenprijzen in het algemeen, het is niet geweten of dit ook opgaat voor financiële intra-groep transacties. Greil et al. (2017) kaarten al het tekort aan studies voor financiële intra-groep transacties aan. Er is weinig bekend hoe winstverschuivingen via financiële transacties mogelijk is, welke impact de regelgeving heeft op financiële transacties en of specifieke factoren er een invloed op hebben.

---

¹⁵ Circ. nr. Cp.221.4/A/601.321 van 4 juli 2006

Dit onderzoek richt zich specifiek op de impact van de regelgeving op financiële intra-groep transacties in België. Onderstaande figuur geeft het conceptueel kader van deze masterproef weer en schetst duidelijk wat onderzocht wordt. Door middel van interviews zal onderzocht worden hoe misbruik via financiële intra-groep transacties kan gebeuren en welke regelgeving hierrond is. Daarnaast wordt onderzocht hoe multinationals actief in België omgaan met de huidige regelgeving en anticiperen op toekomstige wetgeving. Als bijvraag wordt ook onderzocht of die regelgeving een impact heeft op de inkomende directe buitenlandse investeringen in België. Verder wordt onderzocht of er eventuele omgevings- en bedrijfsfactoren of karakteristieken inherent aan financiële instrumenten een invloed hebben op de prijsstelling van financiële intra-groep transacties. Ten slotte tracht dit onderzoek te verklaren hoe het arm's length beginsel toegepast wordt op financiële intra-groep transacties en of de CUP-methode hierbij de beste prijsstellingsmethode is. De bevindingen uit de interviews en bedrijfsdocumenten zullen vergeleken worden met de huidige wetenschappelijke literatuur om mogelijke nieuwe bevindingen te bekomen.

Figuur 1: Conceptueel kader

3 Onderzoeksmethode

Binnen dit onderzoek wordt ook primaire data verzameld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kwalitatieve dataverzameling. De kwalitatieve methode laat toe om moeilijk verkrijgbare informatie te verzamelen en te analyseren binnen de juiste context (Saunders, Lewis & Thornhill, 2015). Volgens Ferreira & Merchant (1992) is het gebruik van kwalitatieve diepte-interviews goed voor onderwerpen waar nog niet veel onderzoek naar gebeurd is, die complex zijn of waar weinig publieke data over beschikbaar is. Ook onderwerpen die gevoelige informatie bevatten en die door het gebruik van een enquête sociaal wenselijke antwoorden zou opleveren. Hierdoor zou de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek in het gedrang komen. Daarom wordt geopteerd om kwalitatieve data te verzamelen door middel van een diepte-interviews met experts. Dit wordt uitgevoerd aan de hand van zes semigestructureerde interviews met negen respondenten. De interviews worden afgenomen bij vijf grote consultancy & accounting organisaties en de Belgische belastingadministratie. De vragenlijst was niet gestandaardiseerd en liet toe om tijdens het interview in te spelen op de antwoorden van de respondenten. De interviewvragen voor de vijf accountingorganisaties en voor de Belgische belastingadministratie zijn terug te vinden in bijlage één. De keuze van de geïnterviewde respondenten gebeurde op basis van een doelgerichte steekproef. Alle respondenten moesten voldoende kennis hebben over verrekenprijzen en financiële instrumenten. Doordat het verrekenprijsbeleid van multinationals veelal gevoelige informatie is, werd gekozen om respondenten te interviewen die werkzaam zijn bij accountingorganisaties. Die bedrijven adviseren multinationals in hun verrekenprijsbeleid en beschikken over personeel die gespecialiseerd is in verrekenprijzen. Die mensen kunnen hun inzichten over verrekenprijzen meedelen zonder gevoelige informatie over een specifieke multinational vrij te geven. Om een neutrale conclusie te vormen werd ook de cel verrekenprijzen van de Belgische administratie geïnterviewd. Zo wordt de visie van de vijf accounting organisaties, die de multinationals vertegenwoordigen, en de Belgische belastingdienst vergeleken. Bij drie interviews werden twee mensen tegelijk geïnterviewd. Er werd in totaal voor 6u 41min geïnterviewd. Verdere informatie over die interviews en de respondenten is opgenomen in tabel één.

Tabel 1: Informatie interviews & respondenten

Interview	Onderneming /instantie	Respondent	Functietitel respondenten	Datum interview	Duurtijd interview
1	A	1	Partner TP	11/02/2019	1u 26min
		2	Executive director TP		
2	B	3	Partner TP	12/02/2019	1u 06min
3	Belgische administratie	4	Adviseur TP	19/02/2019	1u 31min
		5	Adviseur TP		
4	C	6	Senior consultant TP	22/02/2019	55min
5	D	7	Partner TP	27/02/2019	1u
6	E	8	Senior consultant TP	15/03/2019	43min
		9	Senior consultant TP		

Bij alle interviews werd de audio opgenomen en vervolgens volledig en letterlijk overgeschreven met behulp van de website Otranscribe. Vervolgens werd elk transcript open gecodeerd gevolgd door een axiale codatie op basis van een codeerschema. Het codeerschema werd opgesteld aan de hand van de onderzoeksvraag en de literatuur en verder verfijnd op basis van de open codatie. Het codeerschema werd opgenomen in bijlage twee. Op basis van de codatie werd per interview een analyse gemaakt. Die analyses werden gebruikt om de analyse te maken, die beschreven staat in punt vier, die zal helpen om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvragen. Om de betrouwbaarheid van de analyses te verhogen werden ze nogmaals verzonden naar de respondenten ter goedkeuring.

Naast de academische literatuur en de interviews werd ook gebruik gemaakt van bedrijfsdocumenten verschaft door de respondenten. Door het gebruik van verschillende soorten data, stijgt de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek en wordt er kritischer omgegaan met de verschaft informatie (Yin, 2003). De informatie uit die bedrijfsdocumenten werd verwerkt in de respectievelijke analyses van de respondenten. Niet elke respondent heeft extra bedrijfsdocumenten verschaft. Tabel twee geeft een overzicht welk document door wie werd meegegeven.

Tabel 2: Bedrijfsdocumenten

Onderneming	Bedrijfsdocument
B	Transfer Pricing Forum: Transfer pricing for the international practitioner – financial transactions (Bloomberg Tax, volume 9 issue 1 March 2018)
Belgische administratie	Transfer pricing of intra-group cash pooling arrangements through the lens of business and economic reality (International Transfer Pricing Journal, May/June 2018)
	The implementation of the 30% EBITDA rule in Belgium: An angle with a twist (International Transfer Pricing Journal May/June 2018)
	Rethinking the interest deduction rules in light of the Chevron Australia case (Bulletin For International Taxation, September 2018)
C	The end of intra-group financing... or not just yet? – Part 1 (European Taxation, July 2015)
	The end of intra-group financing... or not just yet? – Part 2 (European Taxation, July 2015)

4 Analyse

In dit deel wordt een analyse gemaakt van de interviews en de bedrijfsdocumenten. De analyses worden opgedeeld in thema's om zo een eenvoudige analyse te verkrijgen om een antwoord te kunnen formuleren op de onderzoeksvragen. Het conceptueel kader hierboven geeft visueel weer wat de thema's zijn en wat hun mogelijke relaties tot elkaar zijn. De thema's zijn het mogelijke misbruik, de wetgeving en de impact ervan, de invloedfactoren en het arm's length beginsel. De vijf interviews met de consultants worden samengevoegd in één grote analyse aangezien de resultaten en meningen uit die interview gelijklopend zijn. Daartegenover wordt de analyse van de Belgische administratie geplaatst om duidelijk verschillen en gelijkenissen tussen de consultants, die de multinationals vertegenwoordigen, en de Belgische administratie te kunnen aantonen. De analyses van de consultants en de Belgische fiscus worden in sectie vijf, de discussie, met elkaar en de literatuur vergeleken om zo eventuele nieuwe bevindingen te ontdekken. In de discussie is ook een overzichtelijke tabel terug te vinden die per thema de visie van de literatuur, de consultants en de Belgische belastingdienst weergeeft.

4.1 Consultancy & accounting organisaties

Volgens alle ondervraagde accountingorganisaties zijn cash pooling, intra-groep leningen en hedging¹⁶ de meest gebruikte financiële instrumenten bij multinationals in België. Zowel consultants A en B geven aan dat garantiestellingen in mindere mate ook voorkomen. De respondent van onderneming D ziet soms ook het gebruik van factoring¹⁷ of converteerbare instrumenten bij multinationals in België. Daarnaast geven alle consultants aan dat er de laatste jaren een algemene trend is naar meer centralisatie van de financieringsactiviteiten binnen multinationals.

4.1.1 Mogelijk misbruik

Alle consultants geven aan dat het misbruik van verrekenprijzen via financiële transacties in het verleden gebeurde maar het tegenwoordig nauwelijks nog voorkomt. Ze bevestigen dan ook allemaal dat de meeste multinationals een duidelijke shift hebben gemaakt naar compliance met de belastingwetgeving in plaats van een strategie om de belastbare basis zo klein mogelijk te maken met behulp van allerlei fiscale structuren. Het misbruik of de fiscale optimalisatie die in het verleden voorkwam waren voornamelijk hybride mismatches en het gebrek aan substantie om het financieel risico te dragen. Hybride mismatches waren fiscale structuren die wettelijk legaal maar vooral een onethische praktijk waren. Bij hybride mismatches werden financiële intra-groep transacties fiscaal gestructureerd zodat de transacties in beide belastingssystemen van landen geen deel uitmaakten van de belastbare grondslag of vrijgesteld waren van belastingen. De respondent van onderneming D gaf hierbij het voorbeeld van de winstdelende lening, de zogenoemde profit participating loan (PPL), als hybride structuur. *“Dus alles wat hybride karakter van financiële flows is [...] minder efficiënt. [...] klassiek voorbeeld België-Luxemburg waarbij dat*

---

¹⁶ Hedging is het beschermen van een financiële positie of risico door het geheel of gedeeltelijk af te dekken door een ander financieel instrument.

¹⁷ Bij factoring wordt de inning van vorderingen overgedragen aan een derde partij, de factor, die bij het opeisbaar worden van de vordering een deel van het bedrag voorschiet. Op dit voorschot rekent de factor een interestvergoeding aan. Bij betaling door de debiteur aan de factor wordt het resterend saldo verrekend.

we lange termijn leningen hebben van 50 jaar en die interesten worden bepaald in functie van laat ons zeggen rendement, succes van de organisatie. [...] profit participating loans, dus in functie van de winst worden de interesten bepaald, lange termijn dus eigenlijk als je puur economisch de karakteristieken van uw leningscontract bekeek zeg je ja dat is eigenlijk geen vreemd vermogen niet meer maar dat is eigenlijk bijna hetzelfde als dat je daar, dat ge aandelen zou gekocht hebben van dat bedrijf. België bekeek dat vrij juridisch, oké het is een leningsovereenkomst dus ge betaalt interesten aan Luxemburg. In België is de interest een aftrekbare kost en in Luxemburg zegt men nee als ge kijkt naar de karakteristieken is dat voor ons geen lening maar is het eigenlijk eigen vermogen, hebben we een participatie quasi in dat bedrijf en dus de inkomsten zijn geen interesten maar dividenden en dus die stellen we dan vrij op basis van de moeder dochterlijn. Zodanig dat ge fiscaal eigenlijk een dubbele aftrek hebt dus dat zijn zaken die door de nieuwe wetgeving stoppen en dan was de discussie goed wat is dan een marktconforme interestvoet voor dat soort instrumenten.” Alle consultants merken ook op dat dit soort structuren niet meer voorkomen door de invoering van het BEPS en Europese richtlijnen die dit soort structuren verbieden. Een ander veelvoorkomend misbruik in het verleden was het tekort aan substantie. De respondent van onderneming B gaf hierbij een passend voorbeeld die het probleem duidelijk maakte. *“[...] puur operationeel en transfer pricing ook van je hebt een principaal structuur van een groep die in Zwitserland of Ierland zit omdat er daar een laag belastingtarief is en dan steken ze daar vier man in tussen aanhalingstekens die dan de heads off zijn maar is dat genoeg van die vier heads offs in Zwitserland te steken om eigenlijk al de winst er naar toe te trekken? Dus daar dat de OESO zegt van nee, day-to-day management en zo verder moet ook in Zwitserland zitten. Dus het is hetzelfde concept dat je hier hebt, die treasury centers ze weten ook wel wat dat er in België of in het buitenland blijft hangen bij die in-house banks en het fiscale is één element en dat is geen probleem dat het fiscale een element is als het operationeel er ook is maar je moet ook wel het operationele hebben en de mensen die de beslissing kunnen nemen. Dus denk dat dat een punt is van ja in de mate dat je artificieel eigenlijk alle winst ergens zet zonder er mensen zitten om die risico's te beheren, kan dat mogelijks misbruik zijn eigenlijk omdat het niet in lijn ligt met die substantie.”* Hierbij merken de respondenten van de ondernemingen A, C en D wel op dat het bepalen van de minimale substantie bij financiële transacties moeilijk is. Bij goederen en diensten is het vaak duidelijk wat de substantie is en hoeveel er nodig is om de goederen en diensten te kunnen leveren, terwijl bij financiële transacties dit veelal onduidelijk is. Alle respondenten geven wel aan dat multinationale groepen een uitvoerige documentatie en substantie voorzien om het risico op dubbele belasting of correcties te vermijden.

Naast die twee vormen vinden ondernemingen A, D en E dat het kunstmatig opsmukken van de interestlaten bij de Belgische entiteit ook iets was die in het verleden als een vorm van misbruik voorkwam. Hierbij gebruikten de Belgische entiteiten veel vreemd vermogen aan veelal hoge interestlasten. Doordat interesten op vreemd vermogen aftrekbaar zijn, zorgde dit voor een sterke vermindering van de belastbare grondslag voor de vennootschapsbelasting. Tegenwoordig is deze vorm van misbruik ook sterk verminderd door het invoeren van de onderkapitalisatieregeling en de nieuwe ATAD-richtlijn¹⁸. Als laatste voegen de respondenten van onderneming A hieraan toe dat veel misbruik vaak onopzettelijk gebeurde. Met andere woorden de multinationals hadden niet door dat wat ze deden misbruik was van financiële transacties. De respondenten gaven volgend voorbeeld die het probleem illustreert. *“[...] but most of the time what we do frequently observe is that, more than to be an intentional misuse we frequently observe unintentional misuse of multinational in the sense that the typical example what was also addressed by the way by the Belgian TP-guidelines is the cash pool. We have a lot of companies that use the cash pool for the regular use of the cash of all the affiliates. Which is logical I mean the purpose of the cash pool is*

---

¹⁸ Anti Tax Avoidance Directive is een Europese richtlijn die een 5-tal maatregelen omvat om belastingontwijking tegen te gaan.

to address the short-term working needs and excess cash positions of entities. Where ever in practice we observe that it's relative difficult to manage on a day-to-day perspective. So, you can have some companies which are perpetually cash rich and are just injecting cash into the cash pool structure and you see the cash accumulating. At the opposite you see a company crying not only short-term working capital but they're crying machines, even sometimes participation and they also borrow on the cash pool and at the opposite the cash pooling structure goes down and down and down and down. It's obviously not the purpose of the cash pool to finance this kind of operations. But for the sake of easiness because it takes a lot of time to implement and to manage on a day-to-day perspective, they misuse from a pure non intentional perspective because the operating guys do not capture the risks, the tax risk related to this structures and the tax guys are not in capacity to follow up and to control what the 200 affiliates will do on a day-to-day perspective so at the end of the day we do observe that a lot of cash pool structures for example economically speaking should more be qualified as loans or deposits middle, long term than really as cash pool."

4.1.2 Wetgeving en de impact ervan

Op multilateraal niveau zijn alle consultants het eens dat dubbelbelastingverdragen geen tot weinig invloed hebben op het gebruik van financiële intra-groep transacties. Deze belastingverdragen zijn enkel nuttig bij het oplossen van dubbele belasting als die zich zou voordoen bij een verrekenprijscorrectie. Het probleem hierbij is volgens de respondenten van ondernemingen B en D dat de procedures voor het oplossen van dubbele belasting vaak ingewikkeld zijn en veelal jaren aanslepen. Om problemen rond verrekenprijzen op te lossen zijn de multinationals gebonden aan de OESO Transfer Pricing Guidelines of de unilaterale wetgeving van verschillende landen. Alle respondenten merken wel op dat de verschillende unilaterale wetgevingen van landen problemen creëren voor multinationals en een risico op dubbele belasting met zich meebrengen. Er is volgens alle respondenten een tekort aan harmonisatie op multilateraal niveau van de regelgeving rond verrekenprijzen zodat er geen consistente aanpak is van verrekenprijzproblemen in verschillende landen. Onderneming A geeft een passend voorbeeld bij de discrepanties tussen verschillende unilaterale wetgevingen van landen. *"[...] with a position taken by some local countries. You take for example the OECD paper explicitly mentioned that bank quotes¹⁹ can never be used because they are not comparable while at the same time French tax authorities do request from the taxpayers to have a bank quote for their position to justify the pricing. How do you reconcile both? So, this absence of general reconciliation and even unclarity even for the basic concepts. Thus, not help a lot and I think we go, typically the ambition of the OECD to go that way but, I'm not sure they will be in capacity to succeed honestly."* Alle consultants blijven van mening dat multilaterale instrumenten de oplossing zijn om de problemen op unilateraal niveau op te lossen. Alle consultants merken op dat er al grote stappen zijn genomen naar meer gegevensuitwisseling, meer transparantie en harmonisatie, maar het gebruik van multilaterale verdragen zien de respondenten niet snel gebeuren in de toekomst. Het duurt jaren voordat multilaterale verdragen afgesloten worden en landen komen onderling niet vlog overeen over verschillende zaken en implementeren vaak afwijkende unilaterale wetgeving uit eigenbelangen. De respondenten van onderneming A vinden dat Advanced Pricing Agreements (APA) rechtszekerheid bieden aan multinationals voor financiële transacties in enkele landen. Het blijft wel op initiatief van de multinational zelf en een APA's worden niet in elk land, zoals India of Brazilië, aanvaard. De respondent van onderneming C ziet dan weer de oplossing bij het Multilateral Instrument (MLI). Het vervangt niet de bestaande bilaterale belastingverdragen maar komt als extra laag in het internationale belastingsysteem. Het is een antimisbruikbepaling die verdragsmisbruik als treaty shopping moet voorkomen. In

---

¹⁹ Een bank quote is een bewijs van een financiële instelling dat het interestpercentage voor een financieel instrument correct en marktconform is.

praktijk zijn al een aantal MLI's in voege maar nog te weinig om een doorslaggevend effect te hebben.

Wat de Belgische unilaterale wetgeving betreft is er een groter verschil tussen de meningen van de respondenten. De respondenten van onderneming A vinden de huidige Belgische wetgeving te vaak onderhevig aan verandering. De Belgische overheid verandert te snel bestaande regelgevingen of vervangt ze door nieuwe. Hierdoor ontstaat een onstabiel belastingsstelsel die onzekerheid meebrengt voor ondernemingen. Ook treedt de Belgische wetgever vaak veel strenger op dan de OESO voor ogen had. Zo houdt de Belgische wetgeving er striktere voorwaarden op na voor de afbakening van cash poolstructuren. Hierbij houdt de Belgische administratie een termijn van maximaal zes maanden aan. Dit wil zeggen dat cash zes maanden mag stilstaan op de cash pool alvorens het moet omgezet worden in een intra-groep lening of een ander financieel instrument. Alle respondenten geven duidelijk aan dat die periode te kort is en ondernemingen geld vrijhouden op cash poolstructuren voor investeringsbeslissingen. Onderneming B vindt dat er buiten de ontwerp-circulaire van 9 november 2018, de documentatieverplichting, de implementatie van de ATAD-richtlijn en de onderkapitalisatieregeling verder weinig wetgeving is die een directe impact heeft op financiële transacties. Onderneming C vindt dat België in lijn loopt met de OESO richtlijnen en dus weinig afwijkt van andere landen qua regelgeving voor financiële transacties. Een opmerking die de respondent hierbij maakt is dat België op sommige vlakken, zoals bij de ATAD-richtlijn, strenger optreedt dan de OESO wil of andere landen doen. Zo nam België niet het speciale gunstregime voor multinationals met een hoge debt leverage²⁰ op in de Belgische ATAD implementatie. De respondent van onderneming D ziet dan weer geen specifieke wetgeving voor financiële transacties en vindt dat enkel de audits door de cel verrekenprijzen een impact hebben. De respondenten van onderneming E vinden de artikelen 26, 79 en 207 WIB 92 belangrijke artikelen voor financiële transacties. *“[...] 26 en 79 en 207 aan de andere kant, dus dat zijn wel bepalingen als uw interest niet arm's length wordt beschouwd dat je die kunt toepassen en dat dat toch uiteindelijk belast zal worden. [...] zijn echt specifieke bepaling die zeggen dat je iets mag gaan belasten als het niet arm's length is dus het gedeelte dat niet arm's length is gaan ze dan toch nog belasten of mag je dat niet afzetten tegenover u verliezen wat uiteindelijk hetzelfde is.”* Ook de onderkapitalisatieregeling heeft een belangrijke invloed op financiële transacties aangezien het een limiet zet op de debt leverage van een entiteit. Daarnaast geven alle ondernemingen buiten D aan dat de twee fiscale gunstregimes, de notionele interestaftrek en het regime voor de coördinatiecentra, een grote impact hadden om financieringscentra naar België te trekken. Sinds het afvoeren van het regime voor coördinatiecentra en het sterk beperken van de notionele interestaftrek hebben de respondenten veel financieringscentra België zien verlaten. De respondenten van ondernemingen A en B zien ook dat de financieringscentra die bleven veelal hun financieringsstructuur aanpasten. In plaats van het verstrekken van kapitaal fungeren deze centra nu veelal als doorgeefluik van intra-groep financiering aan de dochterondernemingen van de groep.

Naast de wetgeving zelf geven alle consultants aan dat de cel verrekenprijzen en de rulingcommissie belangrijke instanties zijn in België die een impact hebben op verrekenprijzen in het algemeen. Alle respondenten vinden dat de cel verrekenprijzen zich recent heeft gefocust op financiële transacties. De Belgische administratie heeft door de jaren heen kennis rond financiële transacties moeten opbouwen. Tegenwoordig is de cel verrekenprijzen gesofisticeerder dan enkele jaren geleden en voeren ze soms gerichte audits uit naar financiële intra-groep transacties. De respondenten van onderneming E merken op dat tegenwoordig audits naar verrekenprijzen

---

²⁰ Is een ratio (vreemd vermogen/ eigen vermogen) die aantoont in welke mate een onderneming zich met vreemd vermogen financiert. Hoe hoger de debt leverage ratio, hoe meer de onderneming zich financiert met vreemd vermogen.

en de vennootschapsbelasting samen gebeuren. “[...] er zijn ook meer audits tegenwoordig dat een combinatie zijn van bijvoorbeeld transfer pricing en gewoon ja vennootschapsbelasting dat gecombineerd is waardoor dat ze sowieso al een wisselwerking hebben van de informatie dat ze hebben van ja vennootschapsbelasting en transfer pricing dus ze kunnen sowieso al meer de link maken.” Daarnaast zijn het volgens onderneming A, B en C ook de veelal grote bedragen bij financiële transacties die de Belgische administratie aanzette zich hier meer op te focussen. Bij correcties op grote financiële transacties kunnen er veel extra verschuldigde belastingen ontstaan. Onderneming A en D merken wel op dat het kennistekort over sommige financiële instrumenten een risico vormen. Door het kennistekort kan de inspecteur in kwestie de financiële transactie onterecht afkeuren op fouten terwijl er een correcte prijsstelling en berekening was. Als laatste merken alle consultants op dat er nog steeds discussies zijn tussen multinationals en de Belgische administratie over wat aanvaard wordt. Alle consultants hebben veelal discussies met de fiscus over de voorwaarden van de financiële transacties. Dit gaat onder andere over: de looptijd, achterstelling²¹, de valutawaarde, de kredietrating, enz. Onderneming B geeft hierbij een passend voorbeeld over een discussie van de voorwaarden. “[...] recente circulaires geweest van de Belgische fiscus eigenlijk om te maken dat dat allemaal marktconform gebeurt. Ik zeg maar een typisch voorbeeld van een cash poolleader die ik zeg maar in Duitsland zit, die alle cash centraliseert van de groep en België die als één van de distributie entiteiten veel cash heeft en 200 miljoen in deposit geeft bij de cash poolleader. Daar zegt men ja, uw deposit dat is zoals dat je nu bij de bank 200 miljoen in deposit zou geven je krijgt nul interest ervoor als je zelf geen negatief interestpercentage krijgt. Dus zeggen we van dat is marktconform [...] een distributeur gaat niet gaan investeren zoals een treasury centre, dat is een gewone deposit. Nu gaat de Belgische fiscus meer en meer gaan zeggen, nee dat is geen deposit dat is eigenlijk een lening dat je geeft aan de cash poolleader vandaar moet uw interestpercentage geen deposit zijn, nul procent maar moet dat één à twee procent zijn zoals voor een lening.” Als laatste merken de consultants van ondernemingen B, D en E op dat er veelal ook discussie ontstaat over de gebruikte prijsstellingsmethode, zoals die van S&P of Moody's, om de rente van de financiële transacties te berekenen. De respondenten van onderneming E merken hierbij op dat de Belgische fiscus onduidelijk is welke methodologieën geaccepteerd worden. In de ontwerp-circulaire vermelden ze enkel dat kwalitatieve methodologieën geaccepteerd worden zonder extra verduidelijking wat kwalitatief is. Naast de cel verrekenprijzen die instaat voor de controle, vinden alle consultants dat de rulingcommissie een belangrijke instantie is om rechtszekerheid te bieden aan multinationals. De rulings worden veelal afgeleverd voor grote financiële transacties en bieden rechtszekerheid in België waardoor het een veelgebruikt instrument is door multinationals. De respondenten van onderneming A en D merken op dat wel enkel de berekeningsmethode wordt gecontroleerd door de rulingcommissie, over het bedrag spreken zij zich niet uit wat nog altijd kan leiden tot discussie met de cel verrekenprijzen. Als laatste merken onderneming A en B op dat ook de internationale rechtsspraak steeds belangrijker wordt in België. De Belgische fiscus gaat zich inspireren op die rechtsspraak om hun eigen controles te onderbouwen.

Over de impact van de regelgeving rond verrekenprijzen bij financiële transacties zijn alle consultants het eens dat de huidige en toekomstige regelgeving, de ontwerpversies, een bevestiging zijn van een praktijk die al enkele jaren bezig is bij multinationals. De meeste multinationals hadden al een verrekenprijspolitiek in stand en voeren nu enkele kleine aanpassingen door en diegene die nog geen verrekenprijspolitiek hadden stellen er nu één op. De respondent van onderneming C merkt op dat een verrekenprijspolitiek afhankelijk is van de levenscyclus van de multinational. Jonge multinationals zullen veelal nog geen uitvoerige politiek hebben omdat het minder belangrijk is voor hen maar naarmate ze groeien zal de

---

²¹ Bij achterstelling komt de schuldeiser van het krediet bij faillissement pas na de hypothecaire, bevoorrechte en gewone schuldeisers. Door het groter financieel risico stijgt het interestpercentage.

verrekenrijspolitiek meegroeien en uitbreiden. De respondenten merken dus vooral een trend richting compliance met de wetgeving. De Belgische wetgeving rond verrekenprijzen verschilt ook niet veel van de OESO-richtlijnen en andere unilaterale wetgevingen van Europese lidstaten waardoor er nauwelijks een impact is op de inkomende directe buitenlandse investeringen in België. Het zijn vooral andere socio-economische factoren die een grotere impact zullen hebben op investeringbeslissingen van multinationals. Daarnaast merken de respondenten van onderneming A en D op dat een kleine minderheid toch beslist om België te verlaten door de verstrengde wetgeving.

4.1.3 Invloedfactoren en het arm's length beginsel

De respondenten merken verschillende invloedfactoren op. Zo zijn er enkele omgevings- en bedrijfsfactoren en karakteristieken inherent aan financiële instrumenten. Ook de invloed van impliciete groepssteun op de kredietwaardigheid van de entiteit is belangrijk. Alle consultants geven wel aan dat de meeste invloeden afhankelijk zijn van de sector waarin de groep actief is en de multinational zelf. Het is dus niet eenvoudig om algemene invloedfactoren op te sommen die altijd en overal gelden. Qua omgevingsfactoren bevestigen alle consultants dat de stabiliteit en toegankelijkheid van de externe kapitaalmarkt en de politieke en economische stabiliteit in een land belangrijke factoren zijn die een invloed hebben op het gebruik van financiële intra-groep transacties. Stabiele kapitaalmarkten zorgen ervoor dat multinationals eenvoudig kunnen lenen en externe financiering kunnen verstrekken aan hun dochterondernemingen. De respondenten van ondernemingen B en C bevestigen wel dat multinationals niet zomaar interne financiering verwisselen voor externe financiering, zelf in een stabiel land. Externe financiering is een uitgaande kasstroom voor de groep terwijl interne financiering dit niet is. Ook politieke en economische stabiliteit is belangrijk, dit is vooral van belang in ontwikkelingslanden. De consultants van onderneming A en C verwijzen hierbij naar restricties die sommige landen zetten op uitgaande of inkomende kapitaalstromen van vreemde valuta. Dit kan multinationals die actief zijn in die landen aanzetten tot het aanpassen van hun financiering die het gebruik van intra-groep transacties kan vergroten. Naast omgevingsfactoren hebben bedrijfsfactoren ook een invloed. Zo heeft de maturiteit en de kapitaalstructuur een invloed op het gebruik van financiële intra-groep instrumenten. Jonge entiteiten van multinationals zijn nog volop in groei en genereren veelal minder cash, of moeten het direct herinvesteren, dan mature cash genererende entiteiten. Daarom zullen jonge entiteiten of entiteiten in volatiele sectoren, zoals technologie, zich vaker financieren met zowel intern als extern vreemd vermogen en een hogere debt leverage kapitaalstructuur hebben. Daarnaast wordt de kapitaalstructuur nog eens beïnvloed door de ATAD-richtlijn en de onderkapitalisatieregeling die een plafond zet op de leverage die mogelijk is met vreemd vermogen. Als laatste vinden alle consultants buiten onderneming A dat het beleid van de multinationale groep een invloed kan hebben op de financieringsstructuur en dus onrechtstreeks op het gebruik van financiële intra-groep transacties. Zo zullen sommige multinationals een bepaalde ratio vreemd/eigen vermogen nastreven. De entiteiten van die multinational zullen veelal eenzelfde ratio aannemen.

De karakteristieken van financiële instrumenten hebben volgens alle consultants een invloed op de prijsstelling van financiële intra-groep transacties. De looptijd, valutawaarde, vaste of variabele rente, achterstelling en kredietwaardigheid van ontlener zijn belangrijke karakteristieken die alle respondenten erkennen. Hierbij is het van belang dat die karakteristieken worden bepaald volgens het arm's length beginsel, dit wil zeggen alsof een derde partij ze zou opnemen in de prijsstelling van een gelijkaardige financiële transactie. Hiervoor zijn databanken beschikbaar zoals Bloomberg die informatie verschaffen zodat multinationals hun financiële intra-groep transacties correct kunnen prijzen. Hoe de kredietrating van een entiteit moet bepaald en meegerekend worden in de prijsstelling is een discussie die nog steeds erg actueel is en wordt bevestigd door alle respondenten. De kredietrating geldt als een indicator van het risico op wanbetaling of failleren die de entiteit heeft. Een multinational heeft zowel een rating voor de

groep als geheel, de groepsrating, die wordt berekend door S&P, Moody's of Fitch, en aparte kredietratings voor alle entiteiten van de groep, de stand-alone rating, die niet standaard berekend worden. Volgens het arm's length beginsel moet een intra-groep transactie gebeuren alsof het tussen externe partijen zou gebeuren, dus moet de stand-alone rating bepaald worden van de entiteit die de financiële transactie aangaat. Die stand-alone rating kan nog door impliciete groepssteun verbeterd worden. Via ontwikkelde methodologieën door S&P of Moody's kan de stand-alone rating bepaald worden. Om de impliciete steun in rekening te brengen hebben de respondenten van onderneming A en B volgende uitleg verschaft. De respondenten geven aan dat hierbij vaak gewerkt wordt met schalen opgesteld door S&P of Moody's. *“De vijf categorieën zijn core, highly strategic, strategically important, moderately strategic en nonstrategic. Is de entiteit core of highly strategic, dan is de kans zeer groot dat de groep de entiteit zal ondersteunen bij wanbetaling of moeilijkheden. Voor die twee categorieën wordt een notch down toegepast op de rating van de groep. Bij strategically important, moderately strategic en nonstrategic acht men dat de groep in mindere mate bereid is bij te springen in geval van moeilijkheden. Voor die drie categorieën wordt de stand-alone rating van de entiteit genomen waarop dan een notch-up wordt toegepast voor de mogelijke impliciete steun”*. De consultants van C en D geven aan dat recent Duitsland wil afstappen van die stand-alone benadering en aan elke entiteit de groepsrating wil toekennen ongeacht het risico. Beide respondenten vinden dit een slecht idee omdat hiermee het arm's length beginsel onderuit wordt gehaald. Ook is het economisch niet logisch en kan die redenering onmogelijk opgaan voor kleinere multinationals of multinationals met zeer gediversifieerde activiteiten. De respondenten van onderneming E maken nog een interessante opmerking dat voor impliciete groepssteun geen extra vergoeding mag aangerekend worden.

Volgens ondernemingen A, B, D en E is er vaak onduidelijkheid en geen consistentie hoe de Belgische administratie invloedfactoren en impliciete steun in rekening neemt tijdens een audit. De respondenten van E verklaren hierbij wel dat als een redenering goed onderbouwd wordt waarom bepaalde factoren een invloed hebben op de rente of kredietrating, de Belgische fiscus soms bereid is om er mee in te stemmen. Daarnaast vinden de consultants van A, B, D en E dat de Belgische administratie vaak een opportunistische kijk neemt bij een audit. Onderneming A geeft hierbij het volgend voorbeeld. *“[...] we've already seen in the past the tax authorities were already referring to implicit support but more in an opportunistic way. So, let us say that a Belgian entity does lent cash outside, of course they are not always very interested to factor implicit support because it would tend to reduce the pricing. Obviously once Belgium does receive a loan, it's a borrower, surprise surprise they are invoking the fact that there was implicit support and that Belgium was a very strategic entity and of course that its rating should go up and that the range should go down. So, we see in practice that they still have an opportunistic view.”* Enkel de consultant van onderneming C vindt dat de Belgische administratie voldoende rekening houdt met invloedfactoren en impliciete groepssteun.

Als laatste punt werden de meningen gevraagd van de respondenten omtrent het gebruik van de CUP-methode bij financiële intra-groep transacties. Alle consultants zijn het unaniem eens dat de CUP-methode de aangewezen methode is. Alle consultants erkennen dat perfect gelijke transacties bijna nooit voorkomen, maar er voldoende publieke en niet-publieke financiële data beschikbaar is om van een quasi CUP naar een representatieve CUP voor financiële intra-groep transacties te gaan. De respondenten van onderneming A merken wel op dat de CUP ook een limiet heeft. Teveel aanpassingen aan de data kunnen de CUP niet meer representatief maken voor de intra-groep transactie. Daarnaast vinden de consultants van A en B dat voor de verdeling van het cash poolvoordeel onder de deelnemers, de profit split ook toepasbaar is. Ook onderneming B en C erkennen dat het maken van CUP analyses duur kan zijn voor multinationals. De private databanken met financiële gegevens zijn zeer duur in aankoop en abonnementsgeld en het brengt veel extra administratie mee om de analyses uit te voeren. Als laatste vinden de respondenten van E dat multinationals een voorkeur geven aan een interne

CUP²² omdat die eenvoudiger te berekenen is. Een externe CUP of een combinatie van een externe en interne CUP is zeker ook mogelijk maar minder gebruikelijk.

4.2 Belgische belastingadministratie

Volgens de respondenten die werkzaam zijn rond verrekenprijzen binnen de FOD Financiën, zijn cash pooling en intra-groep leningen de meest voorkomende vormen van intra-groep financiering. Hedging, factoring en andere financiële instrumenten worden in mindere mate gebruikt. Een belangrijke opmerking bij deze analyse is dat de Belgische administratie geen algemene standpunten inneemt over veel zaken rond verrekenprijzen. Onderstaande analyse is de mening van beide respondenten.

4.2.1 Mogelijk misbruik

Volgens de Belgische administratie is er een dunne grens tussen belastingoptimalisatie en misbruik van verrekenprijzen. Een eerste soort misbruik is het ontbreken van enige substantie om het financiële risico te dragen. Met andere woorden de vennootschap die de financiering verstrekt is niet capabel of heeft niet voldoende middelen om het kredietrisico die de financiering met zich meebrengt te dragen of te managen. Een tweede veel voorkomend misbruik, vooral bij intra-groep leningen, is het misbruik via methodologieën om de stand-alone kredietrating van de entiteit te bepalen. Ratingbureaus zoals S&P, Moody's en Fitch berekenen de kredietwaardigheid van grote geconsolideerde groepen. Er wordt zelden een aparte rating berekend voor stand-alone entiteiten. Er bestaan berekeningsmethodologieën om de geconsolideerde groepsrating om te zetten in de stand-alone rating van een entiteit maar de respondenten merken op dat voor de niet geconsolideerde Belgische entiteiten dit altijd leidt tot een slechte rating. Hierdoor stijgt het interestpercentage die de Belgische entiteit moet betalen sterk en is de interestaftrek ook groter en hierdoor daalt de belastbare grondslag voor de vennootschapsbelasting aanzienlijk. De respondenten geven volgend voorbeeld om de problematiek te illustreren. *"[...] Moody's, het is publieke informatie ge moet daarvoor niet betalen, je kan in Moody's gaan kijken voor die sector, hoe raten we een groep. En je hebt een aantal absolute indicatoren. Je kan dus [...] voor in de construction side moet ge voor een B, een B is geen goeie rating. [...] voor een B moet je een omzet hebben van een miljard en een half geloof ik, een miljard half. Dan gaan ze dat miljard dollar gebruiken voor de Belgische vennootschappen unconsolidated, ge hebt er daarvoor een stuk of 100. Tweede criterium is een EBITA [...] van 125 miljoen euro. Nul eh schieten er nog over. Dat betekent dat ze dus een methodologie ontwikkelt hebben die ervoor zorgt dat geen enkele Belgische vennootschap op ongeconsolideerde basis ne B-rating kan hebben."* Om dit misbruik te voorkomen heeft de Duitse overheid een ontwerpversie ingediend bij de OESO om bij elke financiële intra-groep transactie de kredietwaardigheid van de groep toe te kennen aan elke entiteit in plaats van de stand-alone rating. Dit zou het probleem oplossen maar zet druk op het arm's length beginsel die ervan uitgaat dat elke entiteit als een onafhankelijke entiteit moet beschouwd worden. Ook het onnodig gebruik van achterstelling is een veelvoorkomend misbruik bij intra-groep leningen. Door het gebruik van achterstelling op leningen stijgt het interestpercentage. Daarnaast komt misbruik via hybride structuren, treaty shopping of debt push downs²³ ook voor bij financiële intra-groep transacties. Als laatste is een veelvoorkomend feit

---

²² Bij een interne CUP wordt de transactie vergeleken met een gelijkaardige transactie tussen de entiteit en een externe partij. Bij een externe CUP wordt de transactie vergeleken met een gelijkaardige transactie tussen twee externe partijen.

²³ Bij de overname van een vennootschap kan de overnemende vennootschap een lening aangaan om de overname te financieren. De overgenomen vennootschap zal een lening aangaan om verschillende dividenden uit te keren aan de overnemer. De overnemer zal met deze dividenden zijn lening afbetalen

structurele excess cash posities in cash poolstructure. Hierbij staan grote sommen geld stil op de cash pool gedurende een periode langer dan 6 maanden. Volgens de respondenten mag dit niet aangezien in cash poolstructure een duidelijke evolutie tussen positieve en negatieve saldo's moet zijn. Het is een instrument voor dagdagelijks liquiditeitsbeheer voor een multinationale groep. Volgens de Belgische administratie moeten die excess cash posities omgezet worden in intra-groep leningen of dividendbetalingen. Dit heeft tot gevolg dat er een interestpercentage moet betaald worden aan de entiteit van het cashoverschot. In tijden waar de rente op deposito's negatief staat, heeft dit vergaande gevolgen voor de groep.

4.2.2 Wetgeving en de impact ervan

Op bi- en multilateraal niveau vinden de respondenten dat dubbelbelastingverdragen niet een bron zijn om misbruik van verrekenprijzen tegen te gaan. Die verdragen dienen alleen om dubbele belasting op te heffen en de heffingsbevoegdheden tussen staten toe te wijzen. Om misbruik via verrekenprijzen aan te pakken moet er worden teruggevallen op de OESO Transfer Pricing Guidelines en unilaterale wetgeving. De Belgische administratie vindt dat ze een goede reputatie heeft omtrent het oplossen van dubbele belasting als die ontstaat. De respondenten merken op dat in kader van het BEPS-rapport, meer bepaald actiepunt 15, de staten de dubbelbelastingverdragen willen updaten om op gecoördineerde wijze winstverschuivingen en internationale belastingontduiking tegen te gaan. Met het Multilateral Instrument (MLI) wil de OESO dit bereiken. MLI's vervangt niet de bestaande bilaterale belastingverdragen maar komt als extra laag in het internationale belastingsysteem. Het is een antimisbruikbepaling die verdragsmisbruik als treaty shopping moet voorkomen. Tot nu toe heeft België nog geen belastingverdragen geratificeerd voor MLI's maar enkel genotificeerd. Daarnaast geven de respondenten aan dat de laatste jaren meer multilaterale controles door samenwerking tussen belastingdiensten plaatsvinden. Ook de gegevensuitwisseling tussen staten is sterk uitgebreid door het BEPS-rapport en de Europese richtlijn 2011/16/EU. De respondenten geven aan dat de Belgische fiscus zich nog volop aan het organiseren is om de grote hoeveelheid data te verwerken, te analyseren en te gebruiken. Als laatste zorgt BEPS-actiepunt 13 en de Europese richtlijn 2016/881 voor meer transparantie door de documentatieverplichting, country-by-country file, master file en local file, voor multinationale groepen.

De respondenten zien binnen de Belgische wetgeving twee belangrijke unilaterale regelgevingen, de onderkapitalisatieregeling vervat in artikel 198, §1, 11° WIB 92 en artikel 55 WIB 92. Voor de onderkapitalisatieregeling is er een voorlopige overgangsregeling waarbij de onderkapitalisatieregeling en de ATAD-regeling, vervat in artikel 198/1 WIB 92, voorlopig naast elkaar toegepast worden. Artikel 55 WIB 92 bepaalt dan weer dat interestvoeten marktconform moet zijn. Verder bevat de Belgische wetgeving geen specifieke artikelen om misbruik via financiële transacties aan te pakken. Er zijn volgens de respondenten maar weinig richtsnoeren in de Belgische wetgeving. Het moet alleen at arm's length zijn, het is dan aan de administratie zelf om te bepalen wat marktconform is en wat niet. Binnen de FOD Financiën houdt de cel verrekenprijzen zich bezig met de controle van intra-groep transacties binnen België. *"[...] toen de cel verrekenprijzen in 2005 werd opgericht hebben we ons vooral op het operationele, dat was onze start, we waren ook maar met 3 mensen dus wij moesten in eerste instantie ons nut bewijzen want het scepticisme was toen heel groot. En van het financiële eigenlijk kenden we niets en na een tijd kregen we door dat het operationeel konden Belgische vennootschappen mooie resultaten maken maar wat is het nut daarvan als het financieel volledig werd weggevreten dus we hebben echt gaandeweg die kennis moeten opbouwen want we kenden daar gewoon niets van. [...] dus geleidelijk aan, het is een enorm leerproces geweest voor Financiën om te snappen waarover dat*

---

en de overgenomen vennootschap zal zijn interestlasten fiscaal kunnen aftrekken. Op deze manier werd de lening "verlegd" van de moeder naar de overgenomen dochtervennootschap.

het ging eh en pas in een latere fase hebben we ons daarop gaan toespitsen.” Tegenwoordig is er een grotere focus op financiële transacties doordat het vaak het voorwerp is van misbruik en omdat het veelal grote correcties zijn die veel extra verschuldigde belastingen opleveren. In 2018 leverden 132 verrekenprijs dossiers samen circa 90 miljoen euro extra verschuldigde belastingen op. De respondenten geven duidelijk mee dat er geen sectoren worden geïdentificeerd voor controles. “Het is dus niet zo dat, dat wens ik toch formeel te zeggen dat, er wordt nooit selecties gedaan op basis van activiteit. Er worden geen sectoren of activiteiten geïdentificeerd. Er zijn een aantal parameters om dossiers te selecteren en eender welke multinational of eender welke vennootschap met een bepaalde activiteit kan daar uitkomen.” Naast de cel verrekenprijzen die instaat voor de controle staat de dienst voorafgaande beslissingen, zogenaamde rulingcommissie, die rulings uitgeeft. De rulingcommissie heeft een andere insteek dan de cel verrekenprijzen. “[...] de rulingcommissie zal eerder meedenken met de vennootschap van kijk hoe kunnen we een oplossing vinden voor uw probleem. [...] oké jullie willen naar België komen, extra tewerkstelling. Hoe kunnen we in de mate van het mogelijke binnen het kader van het wet toch tegemoetkomen aan jullie verzuchtingen.” De rulings rond verrekenprijzen die worden uitgegeven bieden meer rechtszekerheid binnen België en worden over het algemeen aanvaard in het buitenland. Het arrest van de Chevron case in Australië, was een belangrijke rechtszaak rond verrekenprijzen die de Australische fiscus won. Dit arrest handelde over een financiële transactie waarvoor, volgens de Australische administratie, een te hoge vergoeding werd gevraagd en de voorwaarden van de transactie niet marktconform waren. De rechterlijke macht volgde in deze case de visie van de fiscus door te stellen dat de fiscus niet alleen uitspraak mag doen over het marktconforme karakter van de vergoeding maar in de eerste plaats het marktconforme karakter van de voorwaarden zelf in vraag mag stellen. De respondenten geven aan dat in dit arrest met kennis van zaken werd gesproken door de Australische rechtbank. In België hinkt de rechterlijke macht achterop rond verrekenprijzerechtszaken. “[...] in België verliezen we die zaak maar in Australië, die rechters die hebben daar een vonnis geschreven van meer dan 200 pagina's en dat was gewoon met kennis van zaken geschreven. Maar daar staan we in België nog ver vandaan. [...] bij voorkeur proberen wij de belastingplichtige te overhalen van ons standpunt als we naar de rechtbank gaan. Maar meer en meer gaan we want ja oké we gaan zaken verliezen maar vroeg of laat, tis de enige manier om de rechterlijke macht ervan bewust te maken dat transfer pricing wel degelijk zijn plaats heeft in onze fiscaliteit.”

Doordat het verstrengen van de regelgeving rond verrekenprijzen een wereldwijd gegeven is, is de impact van de wetgeving op inkomende directe buitenlandse investeringen in België klein. De ATAD-richtlijn zal wel een grote impact hebben doordat deze regelgeving verplicht wordt opgelegd door de Europese Unie, maar voorts zien de respondenten geen grote wijzigingen in het beleid van multinationals in een post BEPS-omgeving. De afschaffing van het regime voor de coördinatiecentra en de sterke beperking van de notionele interestaftrek heeft wel een duidelijke impact op het aantal financieringscentra in België. De respondenten bevestigen al enkele jaren een duidelijke achteruitgang. Ook de discontinuïteit van de regelgeving in België zorgt voor een slechte reputatie in het buitenland qua stabiliteit van het fiscaal systeem, maar de respondenten zien andere factoren die een grotere impact hebben op inkomende buitenlandse investeringen zoals sociaal klimaat, fileproblematiek, enz. Als laatste vinden de respondenten dat multinationale groepen gesofisticeerdere methodes gebruiken om de rente of vergoeding van financiële transacties te bepalen tegenover vroeger. Dit maakt het voor de Belgische fiscus moeilijker doordat zij geen toegang hebben tot bepaalde externe databanken zoals Bloomberg door budgettaire beperkingen. Bij zeer complexe transacties heeft de cel verrekenprijzen wel een samenwerkingscontract met de dienst thesaurie die wel over Bloombergschermen beschikt. Er is dus sprake van informatie asymmetrie tussen de multinationals en de Belgische administratie.

4.2.3 Invloedfactoren en het arm's length beginsel

De respondenten geven aan dat er verschillende invloedfactoren zijn waar de Belgische administratie rekening mee houdt bij een verrekenprijiscontrole. Zo zal er gekeken worden naar de algemene financierings- en verrekenprijispolitiek van de multinationale groep en of de Belgische entiteit hiervan afwijkt. Daarnaast zijn specifieke kenmerken van financiële instrumenten belangrijk zoals de looptijd, vast of variabele rente, achterstelling, kredietwaardigheid van ontleners, enz. Ook houdt de Belgische administratie rekening met het totale plaatje. “[...] waar dat we ook naar kijken, dus je hebt het marktconform karakter van één financiële transactie maar waar kijken we ook naar, het geheel van is het marktconform alle financiële transacties tezamen want het kan zijn dat elke lening afzonderlijk wel marktconform is maar door het volledige plaatje te bekijken dat je in een situatie komt die totaal niet meer marktconform is”. Er wordt daarnaast ook rekening gehouden met de structuur en operationele substantie van de entiteit om het financiële risico te kunnen dragen van de transactie. Hierbij zal er onderscheid gemaakt worden tussen limited risk distributor, toll manufacturer, contract manufacturer of een principaal. Ten laatste houdt de Belgische fiscus ook rekening met de impact van impliciete groepssteun op de kredietwaardigheid van de stand-alone entiteit. “[...] je hebt een rating van een multinational van een A, hier zitten allemaal vennootschappen in, en samen komen ze tot een A. Ge moogt er eigenlijk vanuit gaan als je die stand-alone begint te waarderen op een ernstige manier, het zou moeten lukken als ze allemaal ne triple C hebben dat ge dan komt tot een A dat is bijna onmogelijk eh. Dus [...] een impliciete steun gewaardeerd op drie notches. Dat betekent A, A-, triple B. Dus als ze allemaal triple B hebben dan houd je rekening, dan zeg je oké je kan die A toepassen voor iedereen want m'n triple B waardeer je op naar ne A. Maar ne Standard & Poor's, als je de richtlijnen van S&P analyseert heb je nog iets mooi, dat is een opdeling in activiteiten. Alle vennootschappen die tot core business behoren verdienen ook ne A, als ze strategic important zijn is het gewoon één notch naar beneden. Als ge die twee parameters samenneemt he, komt ge dikwijls tot de toepassing van de groepsrating en de meeste erkennen dat ook wel. [...] het staat trouwens ook in de OESO-richtlijnen eh [...] eigenlijk is dat de weergave van het General Electric arrest.” Daarentegen zijn de respondenten geen voorstander van de groepsapproach die Duitsland vooropstelt. “[...] maar Duitsland wil nu gewoon [...] de groesapproach ik ben daar eigenlijk, ik ben daar tegen. Niet omdat ik het een slecht, in principe is het een goed idee omdat dat het eenvoudigst van toepassing is, alle controleurs kunnen dat. Maar dat is een poot die weggezaagd wordt vanonder het arm's length principe en de eerste aanzet misschien tot het afschaffen van transfer pricing.” Om multinationale groepen te overtuigen marktconforme vergoedingen en voorwaarden te stellen en geen winstverschuivingen te doen, startte de administratie een pilootprogramma op met een 20-tal bedrijven. Het Corporate Tax Compliance Program (CTCP) is erop gericht multinationale groepen te helpen bij het voeren van een transparante fiscale politiek in samenwerking met de fiscus. Volgens de respondenten wil de fiscus hiermee bedrijven aanzetten tot compliance met de belastingwetgeving. Later zou dit programma uitgebreid worden wat een invloed kan hebben op multinationale groepen om zich richting compliance te begeven.

De respondenten vinden de CUP-methode de beste toepassing voor financiële transacties. Zowel de interne, op basis van gelijkaardige transacties van de entiteit, als de externe, op basis van informatie uit externe databases, CUP kunnen toegepast worden. De Belgische administratie aanvaardt beide. De respondenten zien wel een trend waarbij de multinationals zelf hun relatief eenvoudige interne CUP schrappen en vervangen door een complexe externe CUP. Dit veelal om de interestvergoeding zo hoog mogelijk te krijgen om fiscale redenen. Dit terwijl de Belgische fiscus vaak het verwijt krijgt de interne CUP zelden te aanvaarden wat volgens de respondenten niet klopt.

5 Discussie

Om mogelijk nieuwe bevindingen te ontdekken worden de analyses vergeleken met de huidige literatuur. Hierbij worden de analyses en de literatuur met elkaar vergeleken in functie van de verschillende onderzoeksvragen. Chronologisch worden volgende aspecten met elkaar vergeleken. Vooreerst wordt vergeleken welke financiële intra-groep transacties het meest gebruikt worden, hoe misbruik kan gebeuren en welke wetgeving hierrond bestaat om het te voorkomen. Vervolgens wordt vergeleken wat de impact is van die wetgeving op het voorkomen van misbruik en hoe multinationals anticiperen op die regelgeving. Als bijvraag wordt kort onderzocht of er eventuele neveneffecten zijn op inkomende directe buitenlandse investeringen in België door die regelgeving. Daarna wordt nog vergeleken welke factoren een invloed hebben op de prijsstelling en gebruik van financiële intra-groep transacties. Ten slotte wordt vergeleken welke prijsmethode de beste is voor financiële intra-groep transacties. Om de vergelijking overzichtelijk voor te stellen werd achteraan deze sectie een tabel toegevoegd die per thema kort de resultaten uit de literatuur, analyses van de consultants en de analyse van de Belgische fiscus weergeeft.

Binnen de huidige literatuur is er weinig geweten over financiële intra-groep transacties. Volgens de literatuur zijn de meest voorkomende vormen van intra-groep financiering intra-groep leningen, cash pooling en intra-groep garanties (Curtis, 2008 & OECD, 2018). De consultants en de Belgische administratie geven ook aan dat intra-groep leningen en cash pooling de meest voorkomende transacties zijn. Enkel vinden de consultants ook dat hedging een courante transactie is in België. Volgens de huidige literatuur situeert het misbruik zich voornamelijk rond het strategisch gebruiken van interestaftrekken en treaty shopping (Saunders-Scott, 2015; Ruf et al., 2015 & Van Herwaarden, 2015). De analyses van zowel de consultants als de Belgische administratie hebben hierover een andere mening. Volgens de consultants zijn vooral het misbruik via hybride mismatches en het tekort aan substantie die het vaakst voorkomen bij financiële transacties. In mindere mate worden winsten verschoven via het strategisch gebruik van interestaftrekken. Ook het misbruik via cash poolstructuren waarbij die gebruikt worden voor andere transacties dan dagdagelijks liquiditeitsbeheer komen vaak voor maar gebeuren volgens de consultants eerder onopzettelijk. De Belgische administratie erkent zoals de consultants dat het misbruik zich vooral situeert rond een tekort aan substantie. Maar volgens de fiscus gebeurt tegenwoordig ook veel misbruik via het gebruik van complexe berekeningsmethodes om de kredietrating zo laag mogelijk te krijgen. Ook misbruik door het onjuist toepassen van achterstelling om de rente te doen stijgen is iets die vaak voorkomt. Daarnaast is het misbruik via de cash pool volgens de Belgische administratie eerder opzettelijk en gebeurt het vanuit een fiscaal oogpunt. Ten slotte is de Belgische fiscus van mening dat bepaalde misbruiken zoals hybride mismatches nauwelijks nog voorkomen doordat de wetgeving het verbiedt.

Wat de wetgeving om misbruik met verrekenprijzen te voorkomen betreft, hebben de literatuur en de analyses op multi- en bilateraal niveau een gelijklopende mening. Dubbelbelastingverdragen zijn enkel nuttig bij het oplossen van dubbele belasting die kan ontstaan bij een unilaterale correctie door een land. Er zijn al grote stappen ondernomen door de OESO en het BEPS-initiatief om meer transparantie, harmonisatie en gegevensuitwisseling tussen staten te bewerkstelligen maar multilaterale verdragen blijven vooral een theoretisch concept (Baker, 2014; Blonigen et al., 2004 & Egger et al., 2006). Er zijn enkele multilaterale verdragen maar nog te weinig om een doorslaggevend effect te hebben (Davies, 2004 & Avi-Yonah et al., 2018). De multilaterale verdragen kunnen wel het misbruik door treaty shopping beter aanpakken. Het invoeren van die multilaterale instrumenten blijft in de praktijk een moeilijke oefening doordat het vaak lange en dure procedures zijn en landen veelal blijven vasthangen aan unilaterale regelgeving om misbruik te voorkomen of dubbele belasting op te lossen (Dagan, 2000). Op Belgisch unilateraal niveau

geeft de literatuur aan dat België het laatste decennia een verstrengde wetgeving heeft ingevoerd met betrekking tot verrekenprijzen (Marques et al., 2016). Zo zijn de onderkapitalisatieregeling, vervat in art. 198, §1, 11° WIB 92, de artikelen 26, 79, 207, 185, §2 en 321/1 tot 321/7 WIB 92 de wetgeving die een invloed kan hebben op verrekenprijzen. Daarnaast beschikt de Belgische administratie over een cel verrekenprijzen²⁴ die instaat voor de controle en een rulingcommissie. De analyses geven een meer verspreid beeld welke wetsartikelen een invloed kunnen hebben. Alle consultants vinden dat enkel de onderkapitalisatieregeling specifieke wetgeving is die een invloed heeft. Daarnaast vinden ze dat er verder weinig specifieke wetgeving is, het is voornamelijk de controles door de cel verrekenprijzen en de rulings uitgegeven door rulingcommissie die het wetgevend kader bepalen. De Belgische administratie volgt wat de redenering van de consultants dat er weinig specifieke wetgeving is voor financiële verrekenprijzen, de cel verrekenprijzen moet erop toezien dat het at arm's length is. De fiscus ziet enkel dat de onderkapitalisatieregeling vervat in art 198, §1, 11° WIB 92 en het artikel 55 WIB 92 als specifieke wetgeving voor financiële transacties. Volgens de Belgische fiscus is de rulingcommissie ook een belangrijke instantie om rechtszekerheid te bieden over bepaalde transacties maar zij hebben een meer macro economische insteek tegenover de cel verrekenprijzen.

Uit de analyses blijkt dat de cel verrekenprijzen gaandeweg kennis over financiële transacties heeft verworven. Waar vroeger de focus meer lag op verrekenprijzen van goederen en diensten is tegenwoordig de focus meer naar financiële intra-groep transacties verschoven. Beide bevestigen ook dat controles op financiële transacties grote correcties met zich mee kunnen brengen. De administratie zelf bevestigt dat verrekenprijscntroles in 2018 voor ongeveer 90 miljoen euro extra verschuldigde belastingen opleverden tegenover 38 miljoen euro in 2010²⁵. De Belgische fiscus vermeldt expliciet dat geen enkele sector of activiteit wordt gevisieerd en dat controles op basis van neutrale parameters worden gekozen. De consultants merken wel op dat de administratie een consistente aanpak mist in de controles die ze uitvoeren. Zo ontstaan nog vaak discussies tussen multinationals en de fiscus over de voorwaarden of de prijsstellingsmethode van de intra-groep transacties. De Belgische belastingdienst bevestigt dat ze vaak kijken naar internationale rechtsspraak om hun verrekenprijscntroles te onderbouwen. Ze merken wel op dat de Belgische rechtelijke macht nog te weinig rekening houdt met het belang van verrekenprijzen in de Belgische fiscaliteit. Hierdoor worden veel rechtzaken rond verrekenprijzen slecht afgehandeld.

Wat de impact is van de wetgeving op het misbruik via verrekenprijzen verschilt per wetgevend niveau. Op bi- en multilateraal niveau is er geen robuuste consensus of belastingverdragen misbruik via verrekenprijzen kan voorkomen (Baker, 2014; Blonigen et al., 2004; Egger et al., 2006; Davies, 2004 & Dagan, 2000). Daarnaast hebben unilaterale regels zoals de onderkapitalisatieregeling een negatieve impact op het misbruik via verrekenprijzen (Jost et al., 2014; Overesch & Wamser, 2010; Wamser, 2014; Buettner et al., 2017 & Buettner et al., 2012). Ook het verstrengen van de huidige regelgeving of het invoeren van nieuwe regelgeving heeft een negatieve impact op het misbruik (Buettner et al., 2017; Marques et al., 2016). Volgens de literatuur spitsen multinationals zich de laatste jaren meer toe op compliance met de wetgeving. Ze willen dubbele belasting of correcties vermijden door een uitvoerige documentatie en verrekenprijspolitiek te voorzien (Jost et al., 2014 & Cools et al., 2008). Een verstrengde wetgeving en meer controles brengt ook kosten mee voor multinationals en belastingdiensten (Klassen et al., 2017). Voor multinationals is er een extra administratieve last om in orde te zijn met alle documentatie en een verhoogd risico op correcties bij een controle die de winst doet

---

²⁴ Circ. nr. Cp.221.4/A/601.321 van 4 juli 2006

²⁵ Parl. Vr. nr. 2404, Goyvaerts, 2 februari 2011

dalen (Bosung et al., 2018). Daarnaast kunnen de kosten ook stijgen bij de belastingdiensten door het inzetten van meer middelen om frequenter controles te kunnen uitvoeren (Clausing, 2016; Sikka et al., 2010). Uit de analyses blijkt dat de impact van bi- en multilaterale belastingverdragen op het voorkomen van misbruik eerder klein is. Volgens de consultants heeft de Belgische wetgeving en de controles door de cel verrekenprijzen een negatieve impact op het misbruik via verrekenprijzen. Zij zien dan ook een duidelijke shift bij multinationals naar compliance met de wetgeving. Hierbij merken de consultants wel op dat de nieuwe wetgeving uit de ontwerp-circulaires eerder een bevestiging is van een praktijk die al een aantal jaren bezig is. De meeste multinationals hebben al een uitvoerige verrekenprijspolitiek en voorzien hun transacties van een goed onderbouwde documentatie. De consultants bevestigen in lijn met de literatuur een duidelijk zwaardere administratieve last voor multinationals om te voldoen aan de wetgeving. Databanken met financiële data zijn duur in aankoop en abonnementsgeld. De Belgische administratie daarentegen ziet een kleine shift naar meer compliance bij multinationals. In een post BEPS-omgeving zien zij weinig wijziging in het beleid van multinationals. Volgens de Belgische fiscus komen bepaalde vormen van misbruik, zoals hybride structuren, nauwelijks nog voor doordat de wetgeving het verbiedt maar proberen multinationals nog altijd de belastbare basis zo klein mogelijk te maken door middel van nieuwe en meer complexe vormen van misbruik zoals de complexe berekeningsmethodologieën voor de kredietrating. Er loopt momenteel wel een pilootprogramma waarbij enkele multinationals nauw samenwerken met de Belgische fiscus om aan compliance te doen. Ook de Belgische administratie bevestigt dat ook zij extra kosten hebben door het uitvoeren van frequentere controles. De cel verrekenprijzen blijft wel sterk beperkt door een krap budget waardoor zij geen private databanken kunnen aankopen en er een informatie asymmetrie ontstaat.

Binnen de literatuur is er geen robuuste consensus of een verstrenging van bi/multilaterale en unilaterale regelgevingen een impact hebben op inkomende DBI's in een land (Egger et al., 2006; Kumas et al., 2018; Overesch et al., 2010; Blonigen et al., 2014; Baker, 2014; Blonigen et al., 2004; Davies, 2003 & 2004). De analyses van de consultants en de Belgische fiscus zijn gelijklopend en bevestigen dat er weinig tot geen impact is op inkomende DBI' in België ten gevolge van een verstrengde wetgeving rond verrekenprijzen. De Belgische wetgeving ligt in lijn met de OESO-richtlijnen en andere unilaterale wetgeving van Europese landen waardoor dit geen beslissende factor zal zijn bij een investeringsanalyse. Het zijn voornamelijk andere socio-economische factoren die een invloed zullen hebben. Het afschaffen van de gunstregimes, de notionele interestaftrek en het regime voor coördinatiecentra, daarentegen had wel een duidelijk negatieve impact op de financieringscentra in België.

Wat de omgevings- en bedrijfsfactoren betreft is er binnen de literatuur geen robuuste consensus welke factoren een invloed hebben op het gebruik of de prijsstelling van verrekenprijzen (Borkowski, 1996; Chan et al., 2004; Leitch et al., 1992; Al-Eryani et al., 1990 & Desai et al., 2004). Uit verschillende studies is de algemene conclusie dat de factoren afhangen van een specifiek land, sector of de multinational zelf. Enkele studies vonden wel dat de toegankelijkheid van de externe kapitaalmarkt en de politieke stabiliteit in een land invloed hebben op hoe multinationals zich financieren (Ruf et al., 2015; Chang et al., 2000 & Egger et al., 2014). Ook bepaalde restricties die geplaatst worden op uitgaande en inkomende stromen van vreemde valuta in een land kunnen een invloed hebben op de financieringspolitiek en gebruikte verrekenprijsmethode (Chan et al., 2004). Verschillende studies geven aan dat financiële intra-groep transacties gebruikt worden om die tekortkomingen op te vangen (Chang et al., 2000; Desai et al., 2004; Ruf et al., 2015; Egger et al., 2014 & Mudambi, 1999). Volgens de literatuur hebben bedrijfsspecifieke factoren zoals de kapitaalstructuur, het beleid en de doelstellingen van de multinational een invloed op de financiering en prijsstelling van intra-groep transacties (Öztekin, 2015 & Antoniou et al., 2008). Ook karakteristieken inherent aan de financiële instrumenten spelen een belangrijke rol. De looptijd, de kredietwaardigheid van de ontlenaar, garanties, enz. moeten in rekening gebracht zoals een derde partij dit zou doen. Hier speelt het arm's length

beginnel een grote rol (Wittendorff, 2010; Ylönen et al., 2018). Zo moet er bij een vergelijking rekening gehouden worden met de sector, kapitaalstructuur, afzetmarkt, bedrijfsdoelstellingen, de kredietrating van de multinational, de voorwaarden van de transactie en het economisch doel van de financiële transactie (Martins, 2017; Ledure, 2010; Dalloshi, 2012; Mura, Emmanuel et al., 2013 & OECD, 2018, paragraaf 28). Ten slotte erkend de literatuur impliciete groepssteun als een factor die invloed kan hebben op de prijsstelling (Chang et al., 2000; Ledure et al., 2010; Tarassov & Tsiopoulos, 2012; OECD, 2018, paragraaf 67). De analyses van de consultants hebben een gelijkaardige conclusie als de literatuur. De factoren hangen sterk af van de sector en de multinational zelf. Enkele respondenten merken op dat de toegankelijkheid van de externe kapitaalmarkt en de politieke en economische stabiliteit van een land een invloed hebben op de financierings- en verrekenrijspolitiek van multinationals. Eén respondent merkt zelf op dat bepaalde landen, voornamelijk ontwikkelingslanden, restricties plaatsen op uitgaande en inkomende kasstromen van vreemde valuta. De respondenten zijn het dan ook eens dat financiële intra-groep transacties gebruikt worden om die tekortkomingen op te vangen en omdat het vaak goedkoper is dan extern vreemd vermogen. Daarnaast hebben bedrijfsspecifieke factoren ook een invloed. Zo heeft de levenscyclus van de multinational een invloed op hoe die zich financiert. Ook het algemene beleid van de groep heeft een invloed op de kapitaalstructuur. Intra-groep financiering is een efficiënt middel om geldoverschotten bij één entiteit te verdelen over entiteiten die vreemd vermogen nodig hebben. Hierdoor is er een algemene trend naar centralisatie van het liquiditeitsbeheer. Daarnaast geven alle consultants aan dat ook de impliciete groepssteun een belangrijke invloed heeft op het gebruik van financiële intra-groep transacties. Ten slotte hebben karakteristieken zoals de looptijd, vaste of variabele rente, achterstelling, de kredietwaardigheid van de ontlenaar, enz. ook een invloed op het interestpercentage. Die karakteristieken moeten dan ook in rekening worden genomen volgens het arm's length beginsel. Uit de analyses van de consultants blijkt dat de Belgische administratie probeert rekening te houden met die factoren maar ze vaak enkel accepteren als het in hun voordeel speelt, meer verschuldigde belastingen oplevert, wat veelal leidt tot discussies tussen de administratie en multinationals. De Belgische administratie daarentegen geeft aan dat zij zoveel mogelijk rekening houden met die factoren door naar de financierings- en verrekenrijspolitiek van de multinational en de voorwaarden van de transactie te kijken. Ook wordt de invloed van impliciete groepssteun in rekening gebracht bij een verrekenrijscntrole.

Ten slotte is er binnen de literatuur geen robuuste consensus of de CUP-methode de beste verrekenrijsmethode is. De OESO en studies door Ito et al (2015) en Lyal (2015) geven de voorkeur aan de CUP door de mogelijkheid tot aanpassingen aan de analyse en de vele financiële data die voorhanden is. Andere studies geven dan weer aan dat er een tekort is aan specifieke data en dat sommige transacties te bedrijfsspecifiek zijn om te kunnen vergelijken (Ylönen et al., 2018; Buettner, 2017; Curtis, 2010; Ruf et al., 2015; Büttner, 2017 & Martins, 2017). De analyses van de consultants en de Belgische fiscus zijn van mening dat de CUP-methode de beste verrekenrijsmethode is voor financiële intra-groep transacties. Er is genoeg financiële data beschikbaar uit private en publieke databanken om van een quasi CUP met enkele kleine aanpassingen naar een volwaardige CUP te gaan. Voor de cash pool is ook de profit split een goede methode. Het enige verschilpunt is dat de consultants voorrang geven aan het gebruik van de interne CUP terwijl de Belgische administratie beweert dat de multinationals veelal van hun interne CUP afstappen en een complexere externe CUP toepassen.

Tabel 3: Samenvatting discussie

Thema	Literatuur	Consultants	Belgische administratie
Financiële intra-groep transacties	<ul style="list-style-type: none"> Intra-groep leningen Cash pooling Intra-groep garanties 	<ul style="list-style-type: none"> Intra-groep leningen Cash pooling Hedging 	<ul style="list-style-type: none"> Intra-groep leningen Cash pooling
Misbruik	<ul style="list-style-type: none"> Strategisch gebruik interestaftrek Treaty shopping 	<ul style="list-style-type: none"> Hybride mismatches Tekort substantie Strategisch gebruik interestaftrek Misbruik cash poolstructuur 	<ul style="list-style-type: none"> Tekort substantie Methodologieën kredietrating Onjuist gebruik achterstelling Misbruik cash poolstructuur
Regelgeving bi/ multilateraal	<ul style="list-style-type: none"> Oplossen dubbele belasting Harmonisatie regelgeving Weinig effect MLI's in praktijk 	<ul style="list-style-type: none"> Oplossen dubbele belasting OESO TP-Guidelines & BEPS Harmonisatie regelgeving Weinig effect MLI's in praktijk 	<ul style="list-style-type: none"> Oplossen dubbele belasting OESO TP-guidelines & BEPS Harmonisatie regelgeving Weinig effect MLI's in praktijk
Regelgeving unilateraal	<ul style="list-style-type: none"> Onderkapitalisatieregel Controles cel verrekenprijzen Rulingcommissie 	<ul style="list-style-type: none"> Onderkapitalisatieregel & ATAD Weinig specifieke regelgeving Controles cel verrekenprijzen Rulingcommissie 	<ul style="list-style-type: none"> Onderkapitalisatieregel & ATAD Art. 55 WIB 92 Weinig specifieke regelgeving Controles cel verrekenprijzen Rulingcommissie
Impact wetgeving op misbruik & multinationals	<ul style="list-style-type: none"> Compliance Negatief effect op misbruik 	<ul style="list-style-type: none"> Compliance Opstellen verrekenprijspolitiek Wetgeving eerder bevestiging van praktijk 	<ul style="list-style-type: none"> Gedeeltelijk compliance Misbruik via nieuwe technieken
Impact wetgeving DBI's	<ul style="list-style-type: none"> Geen consensus impact 	<ul style="list-style-type: none"> Geen impact 	<ul style="list-style-type: none"> Geen impact
Invloedfactoren	<ul style="list-style-type: none"> Invloed is sector- en bedrijfsspecifiek Stabiliteit kapitaalmarkt & politiek Kapitaalstructuur & beleid multinational karacteristieken financiële instrumenten Impliciete groepssteun 	<ul style="list-style-type: none"> Invloed is sector- en bedrijfsspecifiek Stabiliteit kapitaalmarkt & politiek Kapitaalstructuur, maturiteit & beleid multinational Impliciete groepssteun Karakteristieken financiële instrumenten Fiscus houdt te weinig rekening met factoren 	<ul style="list-style-type: none"> Invloed is sector- en bedrijfsspecifiek Kapitaalstructuur & beleid multinational Impliciete groepssteun Karakteristieken financiële instrumenten Fiscus houdt rekening met factoren
Arm's length beginsel & CUP-methode	<ul style="list-style-type: none"> Geen consensus toepassing CUP 	<ul style="list-style-type: none"> CUP is beste methode Genoeg financiële data beschikbaar Voorkeur multinationals voor interne CUP 	<ul style="list-style-type: none"> CUP is beste methode Genoeg financiële data beschikbaar maar informatie asymmetrie Voorkeur multinationals voor externe CUP

6 Besluit

Deze masterproef onderzocht de impact van de huidige en toekomstige regelgeving op financiële intra-groep transacties in België. Aan de hand van een uitvoerige literatuurstudie, interviews met negen experts, waarvan zeven uit consultancy en accounting organisaties en twee personen van de Belgische belastingdienst, wordt een antwoord geformuleerd op de onderzoeksvragen die gesteld zijn binnen dit onderzoek. Er werd onderzocht hoe misbruik via intra-groep transacties mogelijk was en welke regelgeving hierrond is. Daarnaast wordt onderzocht hoe multinationals actief in België omgaan met de huidige regelgeving en anticiperen op toekomstige wetgeving. Als bijvraag wordt ook onderzocht of die regelgeving een impact heeft op de inkomende directe buitenlandse investeringen in België. Verder wordt onderzocht of er eventuele omgevings- en bedrijfsfactoren of karakteristieken inherent aan financiële instrumenten een invloed hebben op de prijsstelling van financiële intra-groep transacties. Ten slotte tracht dit onderzoek te verklaren hoe het arm's length beginsel toegepast wordt op financiële intra-groep transacties en of de CUP-methode hierbij de beste prijsstellingsmethode is.

Uit de literatuur en de analyses blijkt dat intra-groep leningen & cash pooling de meest voorkomende vormen van financiële transacties zijn. Het misbruik via financiële intra-groep transacties gebeurde voornamelijk via een tekort aan substantie om het financieel risico te dragen en het strategisch gebruiken van interestaftrekken om de belastbare grondslag te verkleinen. Die vormen van misbruik behoren voornamelijk tot het verleden maar de Belgische administratie merkt nog altijd misbruik door middel van complexe methodologieën om de kredietrating te beïnvloeden. De wetgeving die dit misbruik moet tegengaan is op bi- en multilateraal niveau niet groot. Enkel het BEPS-initiatief en de OESO Transfer Pricing Guidelines hebben enige impact maar verder spelen dubbelbelastingverdragen in de strijd tegen misbruik weinig rol. Die zijn enkel handig om dubbele belasting die kan ontstaan bij een eenzijdige correctie op te lossen. Er zijn al grote stappen gezet richting meer gegevensuitwisseling, transparantie en harmonisatie tussen landen maar het gebruik van effectieve multilaterale instrumenten blijft in de praktijk bijzonder gering. Op unilateraal niveau zijn er naast de onderkapitalisatieregels en enkele wetsartikelen om niet-marktconforme interesten te vermijden, verder weinig specifieke regels. Hoe het arm's length beginsel wordt toegepast hangt voornamelijk af van de rulingcommissie die rechtszekerheid biedt voor bepaalde financiële transacties en de cel verrekenprijzen die instaat voor de controle. Die cel is zich voornamelijk de laatste jaren meer gaan focussen op financiële intra-groep transacties doordat het veelal veel extra verschuldigde belastingen oplevert en nogal vaak het voorwerp uitmaakt van misbruik via verrekenprijzen. Er blijven discussies ontstaan tussen de fiscus en de multinationals over de voorwaarden en de gebruikte verrekenprijsmethodes wat laat blijken dat er nog altijd geen duidelijke en consistente aanpak is om financiële transacties te prijzen. Het blijft dan veelal een feitenkwesitie waar transactie per transactie moet bekeken worden. De regelgeving heeft wel een duidelijk negatieve impact op het misbruik van financiële transacties. Multinationals maken meer en meer de shift maken naar compliance met de wetgeving. De impact van de verstrengde regelgeving op directe buitenlandse investeringen in België is klein. De investeringsbeslissingen worden eerder door andere socio-economische factoren beïnvloed. Verder zijn er naast de toegankelijkheid van de externe kapitaalmarkt, de politieke en economische stabiliteit van een land weinig specifieke omgevingsfactoren gevonden die een invloed hebben op de prijsstelling of het gebruik van financiële transacties. Zowel de kapitaalstructuur als het beleid van de multinational hebben een invloed op de financieringspolitiek. Intra-groep transacties worden dan ook voornamelijk gebruikt om een efficiënt liquiditeitsbeheer te hebben en omdat het veelal goedkoper is dan externe financiering. Algemeen hangen de invloedfactoren voornamelijk af van het beleid of de levenscyclus van de multinational en de sector waarin de entiteiten actief zijn. Ook de karakteristieken inherent aan financiële transacties hebben een grote invloed op de prijsstelling van de transacties. Al die

invloedfactoren hebben wel degelijk een invloed op de prijsstelling en moeten dan ook in rekening worden genomen door de Belgische administratie. Ten slotte is de CUP-methode de aangewezen methode om financiële transacties te prijzen. Er is voldoende financiële data beschikbaar in diverse databanken om, met kleine aanpassingen, een correcte vergelijkbare transactie te vinden.

Het is duidelijk dat een verstrengde wetgeving bedrijven aanzet tot naleving van de wetgeving in plaats van die te ontwijken of te ontduiken. Alleen mist de huidige regelgeving en de toekomstige wetgeving in de ontwerpversies een duidelijke consistentie en structuur. De richtlijnen blijven veelal theoretische concepten in plaats van praktische richtlijnen waar multinationals en belastingdiensten zich moeten aan houden. Dit onderzoek geeft dan ook als aanbeveling aan de wetgevende instanties om verdere harmonisatie van de unilaterale wetgevingen door te voeren. Ook moet er dringend werk gemaakt worden van multilaterale instrumenten zodat er een duidelijke en consistente aanpak is van de verrekenprijsproblematiek over de landgrenzen heen. Ook op Belgisch unilateraal niveau wordt aan de Belgische fiscus aanbevolen een consistente aanpak van hun controles door te voeren. Er wordt aanbevolen de wetgeving niet te ver door te drijven. De verrekenprijsproblematiek is een breed concept en veelal een feitenkwestie dat onmogelijk tot in detail in wetgeving kan omgezet worden. Er is wel nood aan duidelijke richtlijnen en structuur waarbinnen de belastingdiensten en multinationals kunnen opereren. Tegenwoordig is er nog een te groot verschil tussen de aanpak van verschillende controleurs wat de rechtszekerheid in het gedrang brengt. Een duidelijkere wetgeving zou de Belgische administratie in staat kunnen stellen een consistente lijn aan te brengen in hun controles wat zowel de overheid als de multinationals ten goede komt. Zo zou er duidelijk kunnen vastgelegd worden welke invloedfactoren in rekening worden genomen bij een controle zodat veel discussies en rechtszaken vermeden kunnen worden. Ten slotte wordt aan de Belgische administratie aangeraden om te blijven procederen omtrent verrekenprijzen. Op die manier kan bewustwording gecreëerd worden bij de Belgische rechterlijke macht dat verrekenprijzen een belangrijke positie hebben binnen de fiscaliteit. Aan multinationals wordt aanbevolen door te gaan met de shift richting compliance. Het goed onderhouden van een verrekenprijspolitiek, de nodige substantie en documentatie te voorzien zorgt ervoor dat correcties en dubbele belasting vermeden worden. Het is van belang dat multinationals blijven druk uitoefenen op de wetgevende macht om meer consistente richtlijnen in te voeren zodat de rechtszekerheid stijgt. Ook wordt aangeraden verder gebruik te maken van de rulingcommissie aangezien dit een belangrijke instantie is die rechtszekerheid biedt over financiële transacties.

Dit onderzoek heeft ook enkele beperkingen. Vooreerst werden er geen multinationals ondervraagd door de gevoeligheid van het onderwerp. Multinationale groepen zijn niet geneigd veel informatie te verschaffen over hun verrekenprijspolitiek omdat het veelal bedrijfsgevoelige informatie bevat. Ten tweede zijn verrekenprijzen een globaal gegeven en beperken ze zich niet enkel tot een Belgische context. Daarnaast konden er geen interviews afgenomen worden met onder andere de OESO die instaat voor het vormgeven van die richtlijnen. De OESO is voorzichtig in het verspreiden van meningen omtrent verrekenprijzen door de gevoeligheid van het onderwerp en zijn dan ook niet snel bereid om een interview af te leggen. Daarnaast zijn veel van de verrekenprijsrichtlijnen nog in volle discussie tussen landen wat de gevoeligheid van het onderwerp alleen maar vergroot. Het innemen van een bepaald standpunt door de OESO in een interview zou immers grote gevolgen kunnen hebben. Als laatste is binnen de literatuur nog maar weinig geweten over financiële intra-groep transacties doordat het nog maar recent een hot topic is geworden. Hierdoor kon dit onderzoek zich niet toespitsen op een specifiek aspect van financiële transacties maar was het een algemeen aftastend onderzoek om enkele algemene resultaten naar voor te schuiven.

Doordat dit onderzoek als eerste het thema van financiële intra-groep transacties in België aanraakt is het een ideale basis voor verder onderzoek op specifieke aspecten. Zo kan verder onderzoek zich toespitsen op de discussie rond het gebruik van de kredietrating en de methodologieën om die te bepalen. Het blijft momenteel een open vraag in hoeverre een kredietrating nog in staat is het risico van een onderneming te meten en hoe gevoelig het is voor manipulatie. Ook het gebruik van de cash pooling staat zwaar ter discussie. Het blijft de vraag in hoeverre een cash poolstructuur kan gebruikt worden voor de herverdeling van cash over de groep en hoe de voordelen hieruit moeten verdeeld worden over de participanten. Vervolgens is het aangeraden dit onderzoek uit te breiden naar een meer internationaal perspectief zodat duidelijk wordt in hoeverre de unilaterale wetgeving van verschillende landen van elkaar afwijken en hoe er een duidelijke structuur en consistentie kan gecreëerd worden. Daarnaast kan verder onderzoek zich ook toespitsen hoe misbruik via verrekenprijzen zou kunnen vermeden worden door het gebruik van andere methodes dan het arm's length beginsel. Zo lanceerde de Europese Unie het Common Consolidated Corporate Tax Base initiatief (CCCTB) in 2016 om een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting te lanceren. Tot op vandaag is er bij de lidstaten weinig bereidheid om zo een systeem in te voeren. Toch is het nuttig onderzoek te voeren naar de mogelijkheden van zo een systeem. Ten slotte is verder onderzoek nodig naar specifieke socio-economische factoren die wel een invloed kunnen hebben op inkomende directe buitenlandse investeringen in België.

7 Referentielijst

- Al-Eryani, M.F., Alam, P. & Akhter, S.H. (1990). Transfer Pricing Determinants of U.S. Multinationals. *Journal of International Business Studies*, 21(3), 409-425.
- Antoniou, A., Guney, Y., Paudyal, K. (2008). The Determinants of Capital Structure: Capital Market-Oriented versus Bank-Oriented Institutions. *Journal Of Financial And Quantitative Analysis*, 43(1), 59-92.
- Avi-Yonah, R.S. & Xu, H. (2018). A Global Treaty Override? The New OECD Multilateral Tax Instrument and Its Limits. *Michigan Journal of International Law*, 39(2), 155-216.
- Baker, P.L. (2014). An Analysis of Double Taxation Treaties and their Effect on Foreign Direct Investment. *International Journal of the Economics of Business*, 21(3), 341-377
- Barker, J., Asare, K. & Brickman, S. (2017). Transfer Pricing As A Vehicle In Corporate Tax Avoidance. *The Journal of Applied Business Research*, 33(1), 9-16.
- Blonigen, B.A. & Davies, R.B. (2004). The Effects of Bilateral Tax Treaties on U.S. FDI Activity. *International Tax and Public Finance*, 2004(11), 601–622.
- Blonigen, B.A., Oldenski, L. & Sly, N. (2014). The Differential Effects of Bilateral Tax Treaties. *American Economic Journal: Economic Policy*, 6(2), 1-18.
- Borkowski, S.C. (1996). An Analysis (Meta- and Otherwise) of Multinational Transfer Pricing Research. *The International Journal of Accounting*, 31(1), 39-53.
- Borkowski, S.C. (1997). Factors motivating transfer pricing choices of Japanese and United States transnational corporations. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 6(1), 25-53.
- Bosung, K., Kun, S. P., Se-Youn, J. & Sang, H. P. (2018). Offshoring and outsourcing in a global supply chain: Impact of the arm's length regulation on transfer pricing. *European Journal of Operational Research*, 266(1), 88-98.
- Brauner, Y. (2014). What the BEPS? *Florida Tax Review*, 16(2), 55-111.
- Brauner, Y. (2016). Treaties in the Aftermath of BEPS. *Brooklyn Journal of International Law*, 41(3), 974-1041.
- Buettner, T., Overesch, M., Schreiber, U. & Wamser, G. (2012). The Impact of Thin-Capitalization Rules on the Capital Structure of Multinational Firms. *Journal of Public Economics*, 96(12), 930-938.
- Buettner, T. Overesch, M. & Wamser, G. (2017). Anti profit-shifting rules and foreign direct investment. *Int Tax Public Finance*, 2018(25), 553–580.
- Büttner, T. & Thiemann, M. (2017). Breaking Regime Stability? The Politicization of Expertise in the OECD/G20 Process on BEPS and the Potential Transformation of International Taxation. *The Journal of Accounting, Economics, and Law: A Convivium*, 7(1), 757-782.
- Cardinaels, J. (2017, 23 mei). Minder buitenlandse investeringen in België. *De Tijd*. Geraadpleegd op 29 november 2018 via <https://www.tijd.be>

- Chan, H.K., Lo, A.W.Y. (2004). The influence of management perception of environmental variables on the choice of international transfer-pricing methods. *The International Journal of Accounting*, 39(1), 93–110.
- Chan, H.K., Lo, A.W.Y. & Mo, P.L.L. (2015). An empirical analysis of the changes in tax audit focus on international transfer pricing. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 2015(24), 94-104.
- Chand, V. (2016). Transfer Pricing Aspects of Intra – Group Loans in Light of the Base Erosion and Profit Shifting Action Plan. *Intertax*, 44(12), 885 -902.
- Chang, S.J. & Hong, J. (2000). Economic Performance of Group-Affiliated Companies in Korea: Intragroup Resource Sharing and Internal Business Transactions. *The Academy of Management Journal*, 43(3), 429-448.
- Clausing, K.A. (2003). Tax-motivated transfer pricing and US intrafirm trade prices. *Journal of Public Economics*, 2003(87), 2207–2223.
- Clausing, K.A. (2016). The Effect of Profit Shifting on The Corporate Tax Base in The United States and Beyond. *National Tax Journal*, 69(4), 905–934.
- Cools, M., Emmanuel, C. & Jorissen, A. (2008). Management control in the transfer pricing tax compliant multinational enterprise. *Accounting, Organizations and Society*, 33(6), 603-628.
- Cools, M., Slagmulder, R. (2009). Tax-Compliant Transfer Pricing and Responsibility Accounting. *Journal of Management Accounting Research*, 21(1), 151-178.
- Curtis, S.L. (2008). Transfer Pricing for Corporate Treasury in the Multinational Enterprise. *Journal Of Applied Corporate Finance*, 20(2), 97-112.
- Dagan, T. (2000). The Tax Treaties Myth. New York University *Journal of International Law and Politics*, 32(8), 939-996.
- Dallosi, P. (2012). Transfer Pricing: Is the Comparable Uncontrolled Price Method the Best Method in all Cases? *Acta Universitatis Danubius. Œconomica*, 8(6), 68-77.
- Davis, V. & Yi, C. (1992). Balancing foreign exchange. *China Business Review*, 1992(2), 14-21.
- Davies, R.B. (2004). Tax Treaties, Renegotiations, and Foreign Direct Investment. *Economic Analysis and Policy*, 33(2), 251-273.
- Davies, R.B. (2004). Tax Treaties and Foreign Direct Investment: Potential versus Performance. *International Tax and Public Finance*, 2004(11), 775-802.
- De Broe, L., Debelva, F. & Vandekerckhove, A.M. (2017). *Vademecum Fiscale Falconis*. Mechelen: Wolter Kluwer Belgium.
- De Fiscale Koerier. (2013). *Fiscaal jaaroverzicht 2012*. Brussel: Wolters Kluwer.
- Desai, M.A., Foley, F. & Hines, J.R. (2004). A Multinational Perspective on Capital Structure Choice and Internal Capital Markets. *The Journal of Finance*, 59(6), 2451-2487.
- Desai, M.A., Foley, F. & Hines J.R. (2006). The demand for tax haven operations. *Journal of Public Economics*, 90(3), 513-531.

- Eden, L. (1998). ***Taxing Multinationals: Transfer Pricing and Corporate Income Taxation in North America***. Toronto: University of Toronto Press.
- Edminston, K., Mudd, S. & Valev N. (2005). Tax Structures and FDI: The Deterrent Effects of Complexity and Uncertainty. ***The Journal Of Applied Public Economics***, 24(3), 341-359.
- Egger, P., Larch, M., Pfaffermayr, M. & Winner, H. (2006). The impact of endogenous tax treaties on foreign direct investment: theory and evidence. ***The Canadian Journal of Economics***, 39(3), 901-931.
- Egger, P., Keuschnigg, C., Merlo, V. & Wamser, G. (2014). Corporate Taxes and Internal Borrowing within Multinational Firms. ***American Economic Journal: Economic Policy***, 6(2), 54-93
- Emmanuel, C., & Mehafdi, M. (1994). ***Transfer-pricing***. London: Academic Press.
- Ferreira, L.D. & Merchant, K.A. (1992). Field Research in Management Accounting and Control: A Review and Evaluation. ***Accounting, Auditing & Accountability Journal***, 5(4), 3-34.
- Fod Financiën. (2013). ***Algemene commentaar bij de overeenkomsten***. Brussels: Fod Financiën.
- Frisbie, J. (1988). Balancing foreign exchange. ***China Business Review***, 1988(2), 24-28.
- Greil, S. & Schilling, D. (2017). Cross-border intra-group financial transactions – Evidence from Germany. ***International Transfer Pricing Journal***, 24(6), 1-49.
- Grubert, H. & Mutti, J. (1991). Taxes, Tariffs and Transfer Pricing in Multinational Corporate Decision Making. ***The Review of Economics and Statistics***, 73(2), 285-293.
- Halliday, T.C. & Shaffer, G. (2015). ***Transnational Legal Orders***. New York: Cambridge University Press.
- Haeck, B. (2017, 4 juli). Grote bedrijven moeten tonen waar ze belastingen betalen en waar niet. ***De Tijd***. Geraadpleegd op 18 december 2018 via <https://www.tijd.be>
- Haeck, B. (2018, 28 november). Fiscale druk stijgt in België. ***De Tijd***. Geraadpleegd op 29 november 2018 via <https://www.tijd.be>
- Huizinga, H., Laeven, L. & Nicodeme, G. (2008). Capital structure and international debt shifting. ***Journal of Financial Economics***, 88(1), 80-118.
- Ionescu, G.H., Ungureanu, M-D. & Vilag, R-D. (2009). The Consequences of Global Financial Crisis Over European Union Budget. ***Romanian Economic and Business Review***, 4(1), 28-39.
- Ito, J. & Komoriya, Y. (2015). The Impact of Transfer Pricing Regulations on the Location Decisions of MNEs. ***Firms' Location Selections and Regional Policy in the Global Economy***, 1, 81-106.
- Jost, S.P., Pfaffermayr, M. & Winner, H. (2014). Transfer pricing as a tax compliance risk. ***Accounting and Business Research***, 44(3), 260-279.
- Klassen, K.J., Laplante ,S.K. (2012). Are U.S. Multinational Corporations Becoming More Aggressive Income Shifters? ***Journal of Accounting Research***, 50(5), 1245-1285.

- Klassen, K.J., Lisowsky, P. & Mescall, D. (2017). Transfer Pricing: Strategies, Practices, and Tax Minimization. *Contemporary Accounting Research*, 34(1), 455-493.
- Kumas, A. & Millimet, D.L. (2018). Reassessing the effects of bilateral tax treaties on US FDI activity. *Journal of Economics and Finance*, 42(3), 451-470.
- Lall, S. (1973). Transfer-pricing by multinational manufacturing firms. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 35(1), 173-195.
- Ledure, D., Bertrand, P., Van Der Breggen, M. & Hardy, M. (2010). Financial Transactions in Today's World: Observations from a Transfer Pricing Perspective. *Intertax*, 38(7), 350-358.
- Leitch, R.A. & Barrett, K.S. (1992). Multinational transfer pricing: Objectives and constraints. *Journal of Accounting Literature*, 11, 47-72.
- Lyal, R. (2015). Transfer Pricing Rules and State Aid. *Fordham International Law Journal*, 38(4), 1017-1043.
- Martins, A.F. (2017). Accounting information and its impact in transfer pricing tax compliance: a Portuguese view. *EuroMed Journal of Business*, 12(2), 207-220.
- Marques, M. & Pinho, C. (2016). Is transfer pricing strictness deterring profit shifting within multinationals? Empirical evidence from Europe. *Accounting and Business Research*, 46(7), 703-730.
- Mintz, J., & Smart, M. (2004). Income shifting, investment, and tax competition: Theory and evidence from provincial taxation in Canada. *Journal of Public Economics*, 88(6), 1149-1168.
- Mudambi, R. (1999). MNE internal capital markets and subsidiary strategic independence. *International Business Review*, 8(2), 197-211.
- Mura, A., Emmanuel, C. & Vallascas, F. (2013). Challenging the reliability of comparables under profit-based transfer pricing methods. *Accounting and Business Research*, 43(5), 483-505.
- Murray, Z.F. & Vidhan, K.G. (2009). Capital Structure Decisions: Which Factors Are Reliably Important? *Financial Management*, 38(1), 1-37/
- OECD. (2010). *Transfer Pricing Methods*. Parijs: OECD Publishing.
- OECD. (2017). *OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2017*. Parijs: OECD Publishing.
- OECD. (2018). *Public Discussion Draft, BEPS Actions 8-10, Financial Transactions 3 July – 7 September 2018*. Parijs: OECD Publishing.
- Overesch, M. & Wamser, G. (2010). Corporate tax planning and thin-capitalization rules: evidence from a quasi-experiment. *Applied Economics*, 42(5), 563-573.
- Öztekin, O. (2015). Capital Structure Decisions around the World: Which Factors Are Reliably Important? *Journal Of Financial And Quantitative Analysis*, 50(3), 301-323.
- Ruf, M. & Schindler, D. (2015). Debt Shifting and Thin-Capitalization Rules – German Experience and Alternative Approaches. *Nordic Tax Journal*, 2015(1), 17-33.

- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill A. (2015). *Methoden en technieken van onderzoek*. (7de editie). Amsterdam: Pearson.
- Saunders-Scott, M.J. (2015). Substitution Across Methods Of Profit Shifting. *National Tax Journal*, 68(4), 1099–1120.
- Schindler, D. & Schjelderup, G. (2012). Debt Shifting and Ownership Structure. *European Economic Review*, 56(4), 635–647.
- Sikka, P. & Willmott, H. (2010). The dark side of transfer pricing: Its role in tax avoidance and wealth retentiveness. *Critical Perspectives on Accounting*, 21(4), 342-356.
- Tang, R. (1979). *Transfer-pricing practices in the United States and Japan*. Westport, CT: Praeger Publishers Division.
- Tang, R. (1981). *Multinational Transfer-pricing: Canadian & British Perspectives*. Toronto: Butterworths.
- Tarassov, A. & Tsiopoulos, T. (2012). Transfer Pricing and the Halo Effect. *Tax Management Transfer Pricing Report*, 20(18), 846-852.
- Van Crombrugge, S. (2018). *De grondregels van het Belgisch fiscaal recht*. Schoten: Roularta Media Group.
- Vandenberghe, W. (2005). Naar een interne markt zonder internationale juridische en economische dubbele belasting? *Tijdschrift voor Fiscaal Recht*, 2005(278), 271.
- Van Hamme, K. (2016, 13 juli). Notionele interestaftrek creëerde ruim 20.000 banen. *De Tijd*. Geraadpleegd op 26 december 2018 via <https://www.tijd.be>
- Van Herwaarden, A.J. (2015). Recente internationale ontwikkelingen in de aanpak van belastingontwijking door multinationals. *Onderneming en Financiering*, 2015(3), 23-35.
- Von Eije, H. & Westerman, W. (2002). Multinational cash management and conglomerate discounts in the euro zone. *International Business Review*, 2011(11), 453-464.
- Wamser, G. (2014). The impact of thin-capitalization rules on external debt usage: A propensity score matching approach. *Oxford Bulletin of Economics & Statistics*, 76(5), 764–781.
- West, A. (2017). Multinational Tax Avoidance: Virtue Ethics and the Role of Accountants. *Journal of Business Ethics*, 153(4), 1143–1156
- Wittendorff, J. (2010). *Transfer pricing and arm's length principle*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International.
- Yin, R.K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods*. (3de editie). Californië: Sage.
- Ylönen, M. & Teivainen, T. (2018). Politics of Intra-firm Trade: Corporate Price Planning and the Double Role of the Arm's Length Principle. *New Political Economy*, 23(4), 441-457.
- Yunker, P. (1983). *Transfer-pricing and performance evaluation in multinational corporations: A survey study*. New York: Praeger.

Bijlage 1: interviewvragen

Voor de consultancy & accounting organisaties

Algemene gegevens

- Welke opleiding(en) heeft u gevolgd?
- Wat is uw functie binnen het bedrijf?
- Hoeveel jaar ervaring heeft u binnen het bedrijf?
  - Hoeveel jaar hiervan werkt u al rond verrekenprijzen?
- Heeft u hiervoor binnen andere bedrijven gewerkt?
  - Indien ja, werkte u toen ook al rond verrekenprijzen?

Om langdradigheid in de vragen te voorkomen wordt met “Belgische multinational” zowel Belgische multinationals en Belgische entiteiten van buitenlandse multinationals bedoeld.

Inleidende vragen

- Hoeveel multinationale groepen zijn er ongeveer actief in België?
  - Wat zijn de voornaamste activiteiten van Belgische vestigingen van multinationals?
  - Hoe belangrijk is de aanwezigheid van multinationale groepen in de Belgische economie?
- Wat zijn verrekenprijzen en welke vormen van intra-groep transacties kent u allemaal?
  - Wat zijn financiële intra-groep transacties zijn en waarvoor worden ze gebruikt?
  - Worden financiële intra-groep transacties gebruikt door Belgische multinationals?
    - Indien ja, waarom gebruiken Belgische multinationals die?
    - Indien nee, waarom niet? (*In dit geval wordt de Belgische context buiten beschouwing gelaten*)

Misbruik van financiële intra-groep transacties

1. Hoe kan er misbruik gemaakt worden van verrekenprijzen om winst te verschuiven?
  - a. Waarom zouden multinationals er misbruik van maken?
  - b. Hoe kunnen winstverschuivingen via financiële intra-groep transacties gebeuren?
    - i. Indien niet, hoe komt het dat dit niet kan? (*Ga naar vraag 11*)
2. Wat is het belang en de impact van bi- en multilaterale belastingverdragen in de strijd tegen misbruik van financiële intra-groep transacties?
  - a. Hoe ziet u het gebruik van die belastingverdragen in de toekomst evolueren?
3. Wat is het belang en impact van Belgische unilaterale (nationale) wetgeving in de strijd tegen misbruik van financiële intra-groep transacties?
  - a. Wat is de onderkapitalisatieregeling en hoe effectief is het tegen winstverschuivingen via financiële transacties?
4. Wat is uw mening over het huidige Belgisch wetgevend kader om winstverschuivingen via financiële intra-groep transacties tegen te gaan?
5. Hoe gaan Belgische multinationals om met deze regelgevingen?
6. Wat is het belang van financiële intra-groep transacties in de verrekenprijzopolitiek van Belgische multinationals?

7. Welke effecten kunnen deze regelgevingen hebben op gebruik van financiële intra-groep transacties?
8. Welke effecten kunnen deze regelgevingen hebben op inbound FDI in België of outbound FDI door multinationals?

Invloedfactoren

1. Wat zijn belangrijke factoren die een invloed hebben op de verrekenrijspolitiek voor multinationals?
  - a. Welke omgevingsfactoren (politiek, fiscaal/juridisch, sociaal, economisch, cultureel) hebben een invloed?
  - b. Welke bedrijfsfactoren (kapitaalstructuur, doelstellingen, beleid) hebben een invloed?
  - c. Welke van bovenstaande factoren hebben een belangrijke impact op het gebruik van financiële intra-groep transacties?
  - d. Wat is volgens u de impact van deze factoren op het bepalen van een rente/vergoeding voor financiële intra-groep transacties?
2. Hoe is de kapitaalstructuur en financieringspolitiek bij de meeste Belgische vestigingen van multinationals?
  - a. Hoe kan de kapitaalstructuur of financieringspolitiek veranderen door verrekenrijpsrichtlijnen?
  - b. Welke factoren hebben een invloed op de kapitaalstructuur?
3. Welke factoren en karakteristieken inherent aan financiële transacties zijn belangrijk bij het bepalen van een rente/vergoeding voor financiële intra-groep transacties?
4. Hoe moet de Belgische belastingadministratie rekening houden met met deze factoren bij een verrekenrijps controle en wat is het belang ervan?

Toepassing arm's length beginsel

1. De Belgische administratie schuift het gebruik van de CUP-methode naar voor bij het controleren van financiële intra-groep transacties, wat denkt u hiervan?
2. De Belgische administratie ziet in haar ontwerp-circulaire de kredietrating als een belangrijke indicator voor risico, wat denkt u hiervan?
3. Wat is volgens u de invloed van impliciete steun op deze karakteristieken?
4. Is het volgens u mogelijk om voor financiële intra-groep transacties een vergelijkbare onafhankelijke transactie te vinden?
  - a. Indien ja, Hoe gebeurt dit?
  - b. Indien nee, Waarom niet?
5. Hoe staan Belgische multinationals tegenover die toepassing en wat heeft dit van invloed op hun verrekenrijspolitiek?
6. Wat moet er volgens u nog veranderen in de toekomst om bij financiële intra-groep transacties een correcte rente of vergoeding te verkrijgen?
7. Heeft u nog eventuele bedenkingen die niet aanbod kwamen tijdens het interview maar die u toch graag wil meedelen?

Voor de Belgische belastingadministratie

Algemene gegevens

- Welke opleiding(en) heeft u gevolgd?
- Wat is uw functie binnen het bedrijf?
- Hoeveel jaar ervaring heeft u binnen het bedrijf?
  - Hoeveel jaar hiervan werkt u al rond verrekenprijzen?
- Heeft u hiervoor binnen andere bedrijven gewerkt?
  - Indien ja, werkte u toen ook al rond verrekenprijzen?

Om langdradigheid in de vragen te voorkomen wordt met “Belgische multinational” zowel Belgische multinationals en Belgische entiteiten van buitenlandse multinationals bedoeld.

Inleidende vragen

- Hoeveel multinationale groepen zijn er ongeveer actief in België?
  - Wat zijn de voornaamste activiteiten van Belgische vestigingen van multinationals?
  - Hoe belangrijk is de aanwezigheid van multinationale groepen in de Belgische economie?
- Wat zijn verrekenprijzen en welke vormen van intra-groep transacties kent u allemaal?
  - Wat zijn financiële intra-groep transacties zijn en waarvoor worden ze gebruikt?
  - Worden financiële intra-groep transacties gebruikt door Belgische multinationals?
    - Indien ja, waarom gebruiken Belgische multinationals die?
    - Indien nee, waarom niet? (*In dit geval wordt de Belgische context buiten beschouwing gelaten*)

Misbruik van financiële intra-groep transacties

1. Hoe kan er misbruik gemaakt worden van verrekenprijzen om winst te verschuiven?
  - a. Hoe kunnen winstverschuivingen via financiële intra-groep transacties gebeuren?
    - i. Indien niet, hoe komt het dat dit niet kan? (*Ga naar vraag 11*)
2. Wat is het belang en de impact van bi- en multilaterale belastingverdragen in de strijd tegen misbruik van financiële intra-groep transacties?
  - a. Hoe ziet u het gebruik van die belastingverdragen in de toekomst evolueren?
3. Hoe verloopt het huidige Belgisch wetgevend kader in grote lijnen om financiële verrekenprijzen te auditeren en misbruik tegen te gaan?
4. Wat is de invloed van de dienst voorafgaande beslissingen op het verrekenprijzenbeleid?
5. Hoe reageren multinationals in België op die regelgeving?
6. Welke effecten kunnen deze regelgevingen hebben op het gebruik van financiële intra-groep transacties?
7. Welke effecten kunnen deze regelgevingen hebben op inbound FDI in België of outbound FDI door multinationals?

Invloedfactoren

1. Welke factoren neemt de Belgische administratie in rekening die een invloed hebben op hoe bedrijven zich financieren bij een audit?
  - a. Zowel omgevingsfactoren. (politiek, fiscaal/juridisch, sociaal, economisch, cultureel)
  - b. Zowel bedrijfsfactoren. (kapitaalstructuur, doelstellingen, beleid)
2. Invloed van karakteristieken inherent aan financiële instrumenten zelf bij de bepaling van de rente/vergoeding. (looptijd, valuta, kredietwaardigheid, etc.)
3. Impliciete steun staat hevig ter discussie in het huidige debat, hoe staat de Belgische administratie hiertegenover?

Toepassing arm's length beginsel

1. De OESO schuift het gebruik van de CUP-methode naar voor bij het controleren van financiële intra-groep transacties, wat denkt u hiervan?
  - a. Is het volgens u mogelijk om voor financiële intra-groep transacties een vergelijkbare onafhankelijke transactie te vinden?
2. De Belgische administratie ziet in haar ontwerp-circulaire de kredietrating als een belangrijke indicator voor risico, wat denkt u hiervan?
3. Hoe gaat de Belgische administratie de kredietwaardigheid na van multinationals en wat is het belang ervan?
4. Heeft u een zicht op het aantal rulings en controles van de cel verrekenprijzen in de recente jaren?
5. Wat moet er volgens u nog veranderen in de toekomst om bij financiële intra-groep transacties een correcte rente of vergoeding te verkrijgen?
6. Heeft u nog eventuele bedenkingen die niet aanbod kwamen tijdens het interview maar die u toch graag wil meedelen?

Bijlage 2: codeerschema

Attributen

- Onderneming (A, B, C, D)/ Belgische Administratie
- Functie
- Ervaring

Misbruik

- Substantie
- Hybride mismatches
- Fiscale structuren

Wetgeving

- Multilaterale wetgeving
- Unilaterale wetgeving
- Fiscale regimes (NIA & coördinatiecentra)
- Internationale rechtspraak
- Impact wetgeving
- Harmonisatie wetgeving
- Verrekenprijsmethode

Belgische Administratie

- Mening/visie Fiscus
- Leerproces Fiscus
- Rulingcommissie & Rulings

Invloeden bij toepassing ALP

- Omgevings- & bedrijfsfactoren
- Karakteristieke transactie
- Levenscyclus multinational
- Impliciete groepssteun

Multinationals

- Gebruikte vormen van financiële transacties
- Reactie multinational op wetgeving
- Compliance

Respondent

- Mening/visie respondent

Persbericht

Verrekenprijswetgeving zet multinationals aan tot compliance

Antwerpen, 16 mei 2019

Door recente belastingschandalen bij multinationals heeft de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in het kader van het Base Erosion and Profit Shifting initiatief (BEPS) een nieuwe ontwerpversie uitgebracht om misbruik via financiële transacties te voorkomen. Uit onderzoek is gebleken dat het invoeren van nieuwe en striktere wetgevingen multinationals aanzet tot het naleven van de fiscale wetgeving.

De bevindingen uit het onderzoek komen voort uit een kwalitatieve studie met consultants gespecialiseerd in verrekenprijzen en de Belgische belastingadministratie. Verrekenprijzen zijn transacties die plaatsvinden tussen ondernemingen die deel uitmaken van dezelfde multinational. Die transacties zijn in het verleden vaak gebruikt om winsten te verschuiven naar landen met een gunstiger belastingregime dan België. In kader van het BEPS-initiatief werden al maatregelen getroffen om het misbruik tegen te gaan maar nu verscherpt de OESO de regelgeving verder aan met een ontwerpversie rond financiële intra-groep transacties.

Bevestiging van de praktijk

De bevindingen van het onderzoek tonen aan dat multinationals al langer bezig zijn met het naleven van de fiscale wetgeving. De meeste multinationals hebben al een verrekenprijspolitiek in stand die hiervoor moet zorgen. De intra-groep transacties worden met voldoende documentatie onderbouwd om ervoor te zorgen dat de betaalde vergoeding voor de transactie marktconform is. In het geval van financiële transacties is die vergoeding een rente. De striktere wetgeving is dus eerder een bevestiging van een praktijk die al enkele jaren bezig is. Toch zijn extra richtlijnen meer dan welkom doordat het duidelijker wordt voor multinationals wat van hen verwacht wordt om in regel te zijn met de wetgeving. De Belgische administratie startte ook een pilootprogramma op met een twintigtal multinationals actief in België. Het initiatief heeft tot doel om een nauwe samenwerking tussen de multinationals en de Belgische administratie tot stand te brengen om rechtsonzekerheid te vermijden en een correcte toepassing van de fiscale wetgeving te verkrijgen.

Consistente aanpak

Ondanks alle nieuwe wetgeving missen de nieuwe regelgevingen een consistente aanpak. Op internationaal niveau is er nog altijd een tekort aan harmonisatie tussen de fiscale wetgeving van verschillende landen. Dit zorgt ervoor dat multinationals nog altijd geconfronteerd worden met rechtsonzekerheid. Ook binnen België is er geen consistente aanpak. De cel verrekenprijzen die instaat voor de controle heeft geen consistente aanpak bij het uitvoeren van een controle. Het hangt sterk af van controleur tot controleur of de verrekenprijspolitiek aanvaard wordt. Dit komt vooral doordat de Belgische wetgeving te gering is omtrent financiële verrekenprijzen.

FACULTEIT ECONOMIE EN BEDRIJFSWETENSCHAPPEN
CAMPUS CAROLUS ANTWERPEN
KORTE NIEUWSTRAAT 33
2000 ANTWERPEN
TEL. + 32 3 201 18 40
FEB.ANTWERPEN@KULEUVEN.BE

